

1581

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד



147514 / Baron Mordechai

ל' כסלו תשמ"ח

השפעה על יהודי אחד להדליק נר חנוכה, מאירה את העולם כולו!

/ התוועדות עם הרבי

למה בסיפור חנוכה הגמרא מתעלמת מנס ניצחון המלחמה?

/ שיעור בלקוטי שיחות

03

לפרשת השבוע ולימי החנוכה יש מסר משותף: פעולה אחת שלנו יכולה להשפיע על העולם כולו! ההתעניינות של יוסף הצדיק במצבם של שרי פרעה בהיותם בכלא, הולידה רצף אירועים מופלא שהציל בסופו של דבר את העולם כולו מרעב. גם אור נרות החנוכה שאנו מעלים בפתח ביתנו מתפשט בעולם כולו, מצד התכונה הייחודית הקיימת באור •

התוועדות עם הרבי

04

יש מי שבעיניו חג החנוכה הוא חג קליל ונעים. מספרים את סיפור החג, מדליקים נרות, משחקים בסביבונים, משתתפים במכששים משפחתיים, אוכלים לביבות ושרים את שירי החנוכה האהובים - אך אנחנו רוצים 'לקחת ללב' ולברר לעומק על מה החגיגה. מתברר שכאשר חושבים על מהות החג, מגלים כי מדובר בחג עמוק, שגם מסריו רציניים וחשובים במיוחד • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

המצב הבעטוני מתוח? החיים האישיים מלאים ניסיונות? זה הזמן להפנות מבט אל המסר המעודד של ימי החנוכה - במכתב מיוחד שמוען ליהודים השוהים בכלא, שואב הרבי מתוך פרטי מצוות הדלקת נר חנוכה, מסר נפלא של עידוד וחיזוק הביטחון בהשם, גם בעת שנמצאים במצב של 'חושך' כללי או אישי • **מכתב מבואר**

”צריך להקשיב למה שנרות חנוכה מספרים”. נרות חנוכה עשירים במסרים רלוונטיים, שבכוחם להאיר את חיינו בכל המובנים. לנו נותר רק ללמוד אודותם ולהפנים ככל הניתן.

במדור המכתב המבואר נפגוש את האור שמביאים עימם נרות החנוכה לחיים עצמם, לתקופות של 'חושך' וקושי. במילים קצרות אך מלאות עוצמה, שואב הרבי מתוך פרטי מצוות הדלקת הנרות עידוד ותקווה, וחיזוק הביטחון בהשם גם בזמנים 'חשוכים'.

בשיעור בליקוטי שיחות ניחשף לאור המיוחד שתורמים נרות החנוכה לחיי עבודת השם שלנו. השיעור עוסק בליבת מלחמת היוונים - "להשכיחם תורתך", ובניצחון הגדול שבא לידי ביטוי בנס פח השמן דווקא, שהוא המוכתר בתלמוד בתור נס החנוכה. השיעור מוביל אותנו לתובנות משמעותיות, שיסייעו לנו להסתכל נכונה על העיקר והטפל בחיינו.

במדור ההתוועדות נפגוש את קריאתו המדהדת של הרבי אודות "מבצע חנוכה" - לזכות יהודים רבים ככל הניתן בהדלקת נרות חנוכה. מסתבר כי הפעולה של הדלקת הנרות, שנראית לעינינו קטנה ומקומית, היא בעצם פעולה עצומה, שאורה מתפשט ומשפיע בכל העולם כולו.



למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

עת לדעת - 13 • לוח חב"ד - 14 • שניים מקרא - 18
זמנים ושיעורי השבוע - 32



צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN 1581
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורגמו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

ליוסף היה אכפת מאדם אחר ובזכות זה הוא הציל את העולם כולו מרעב!

(מהתוועדות שבת מקץ תשל"ד – תורת מנחם, כרך עד, עמוד 361)

על פי התורה אנו יודעים כבר מלפני אלפי שנים, שאפילו לפעולה אחת של אדם יחיד בהיותו בחדרי חדרים יש השפעה בכל העולם. עד שעל ידי מצווה אחת, במעשה או בדיבור ואפילו במחשבה, יכול יהודי "להכריע את כל העולם כולו לכף זכות" או להיפך, חס ושלום.

אך בשנים האחרונות התגלה הדבר גם על פי חכמות חיצוניות [מחקרים ותגליות מדעיות], שלפעולה של אדם יחיד בחדרי חדרים יש השפעה בכל העולם, ואפילו בשמש ובירח. כך שהיום הכול מודים, שכל פעולה של כל אדם יחיד נוגעת לכל העולם כולו.

ואם הדברים אמורים בנוגע לפעולה בענייני העולם הגשמי, בוודאי שזה כך בנוגע לתורה ומצוות. ובנר חנוכה ניכר הדבר גם בגלוי: לאור יש תכונה מיוחדת, שהוא מתפשט בכל העולם, ועד שיכול להקיף את כדור הארץ כמה פעמים, וכל זאת בזמן מועט ביותר. ולפי זה, כאשר יהודי מדליק נר חנוכה הוא מעלה אור שמתפשט בכל העולם! אמנם לא רואים זאת בפועל בכל העולם, אבל זה רק בגלל סיבות צדדיות שעוצרות את התפשטות האור. אך מצד האור עצמו, הדלקת הנר מאירה אור שהולך ומתפשט בכל העולם.

עניין זה, שבכוח פעולה אחת להשפיע על כל העולם - רואים גם בפרשתנו, בסיפור אודות יוסף. ובאופן שאפשר ללמוד זאת אפילו עם ילדים קטנים שעדיין לא הולכים ל"חדר", שגם להם מספרים את סיפורי התורה:

כשאמא מספרת לילד את סיפורי התורה, היא מספרת לו שהיה יהודי שהענישו אותו ושמו אותו בבית הסוהר שלא באשמתו, ואפילו במצב כזה, נגע לו והיה אכפת לו שישנו מישהו שפניו זועפות [משרתי פרעה שהיו אותו בכלא], והשתדל לעזור לו.

כאשר הילד שומע סיפור זה, הוא מבין שזוהי אכן התנהגות טובה, אבל, כיון שהוא רגיל שעבור כל דבר טוב נותנים לו תגמול כמו ממתקים וכדומה, שואל: ומה היה אחר כך כתוצאה מזה?

ובכן: בסוף פרשת וישב נאמר "ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו", כך שיוסף לא קיבל שכר, וכל מה שעשה היה רק משום שכך צריך יהודי להתנהג. אבל, חכה רגע - אומרת האמא לילד - תיכף תראה בפרשת מקץ, שכתוצאה מזה נעשה יוסף "משנה למלך"!!!

ועל זה אומר הילד: אהה! זהו אכן שכר נפלא!

אבל האמא ממשיכה ואומרת: כל זה לא מספיק עדיין, כיון שזוהי טובתו של יוסף לבדו. ונוסף לכך, כתוצאה מזה הייתה טובה גם לכל העולם, שעל ידי זה ניצל העולם כולו מרעב!

לכן, כאשר דורשים מיהודי לסגור את הגמרא ולצאת לפעול על יהודי נוסף להניח תפילין או להדליק נר חנוכה; והוא טוען: זה שאני בעצמי צריך להניח תפילין, זה מובן. אבל מה המצווה ללכת ולחפש יהודי ולנסות לפעול גם עליו? - על כך אומרים לו, שצריך ללמוד מיוסף, שהיה אכפת לו ממצבו של הזולת והשתדל לעזור לו, וכתוצאה מזה פעל טובה בכל העולם כולו!

ועל אחת כמה וכמה שכן הוא כאשר מדובר אודות ענין של מצווה, ובמיוחד במצווה של הדלקת נר חנוכה שמביאה אור בכל העולם - הרי ודאי שצריך להשתדל ולפעול על רבים מישראל להדליק נרות חנוכה, שעל ידי זה יתווסף אור בכל העולם.

נס החנוכה

בכל לילה מלילות החנוכה, אנו מדליקים את החנוכייה, מתיישרים ליד הנרות המרצדים, ולריח הלבבות או הספינג', מקשיבים לסיפור שהנרות לוחשים לנו.

הנה הסיפור בקצרה:

לפני כאלפיים וארבע מאות שנה, בשנת ג'ת"י לבריאת העולם, מקימים עולי בבל את בית המקדש השני. הפעם אין להם מלוכה ושלטון עצמאי בארץ ישראל, כמו בימי הבית הראשון, אלא רק רשות ממלכות פרס, השולטת כעת ברחבי המזרח התיכון, לבנות שוב את המקדש ולחדש את העבודה בו.

אט אט משתקם העם מפצעי החורבן הראשון, ירושלים חוזרת להיות עיר שוקקת, והפעילות בבית המקדש חוזרת במלא המרץ. מדי יום ביומו מתמלא חצר המקדש בקרבנות להקרבה על המזבח, ובתוך ההיכל מקטירים הכוהנים קטורת פעמיים ביום, וכן מדליקים את מנורת הזהב בשמן זית זך.

השלטון הפרסי טוב ליהודים, והוא נותן להם אוטונומיה בארץ. אך תהפוכות לא מאחרות לבוא. אלכסנדר מוקדון, המצביא הגדול והמהולל, יוצא למסע כיבוש אדיר, שבסופו הוא מכניע את האימפריה הפרסית. מעתה, היוונים שולטים בארץ.

הזמן חולף, האימפריה היוונית האדירה שהקים אלכסנדר הגדול מתפרקת למספר ממלכות קטנות, כשעל שטח רחב שכולל בתוכו את ארץ ישראל, שולט המלך אנטיוכוס.

לאחר יותר ממאתיים שנה בהן החיים היהודיים פורחים ומשגשגים, ועבודת בית המקדש נמשכת ללא הפוגה, מתחיל השלטון היווני להצר את חייהם של היהודים שתחת כיבושו. היוונים גוזרים גזירות כדי לבטל את חיי השגרה היהודיים, פוגעים בגוף וברכוש, משתלטים על בית המקדש, ומטמאים ומבזים אותו.

ואז פורץ מרד נגד השלטון היווני. חלק גדול מהעם מעדיף להיכנע לתכתיבים היווניים ולא להתקומם, אך קבוצה עיקשת יוצאת למאבק. בראש המרד עומדת משפחת כהנים, משפחת בית חשמונאי, כשעל הקרבות מפקד יהודה המכבי.

פערי הכוחות בין הצבאות הם אדירים. צבא המורדים מונה כמה עשרות או מאות יהודים, לעומת אלפי פרשים ועשרות אלפי רגלים מאומנים היטב, ופילים אימתניים, ששימשו בתקופה ההיא ככלי רכב משוריינים ובלתי מנוצחים.

אך למרות הפער האדיר בין כוחות הצבאות הלוחמים, היוונים נוחלים תבוסה עזה בכל הקרבות הקשים. בדרך נס, מסתיים המרד בניצחון היהודים, שבעקבותיו זוכה עם ישראל סוף סוף לשלטון עצמאי בארצו.

בכ"ה בכסלו של שנת ג'תרכ"ב, כמאה ושתים עשרה שנה לבניין הבית השני, לאחר ניצחונם המוחץ, נכנסים החשמונאים

בלקוטי שיחור

ניצחון האור

יש מי שבעיניו חג החנוכה הוא חג קליל ונעים. מספרים את סיפור החג, מדליקים נרות, משחקים בסביבונים, משתתפים במכששים משפחתיים, אוכלים לביבות ושרים את שירי החנוכה האהובים. אך אנחנו רוצים 'לקחת ללב' ולברר לעומק על מה החגיגה. מתברר שכאשר חושבים על מהות החג, מגלים כי מדובר בחג עמוק, שגם מסריו רציניים וחשובים במיוחד.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כה, שיחה לחנוכה

עורכים:
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

**היוונים, אלא על נס פך השמן? דלכאורה
"איך עשו מן הטפל עיקר"?**

**[ו] בדברי ההסבר בגמרא "מאי חנוכה",
"על איזה נס קבעוה" - מסופר רק על
נס פך השמן, ולא נזכר כלל נס ניצחון
המלחמה!**

הרי לפני נס פך השמן התרחשו קרבות
הרואים, קרבות שהכריעו אם בית המקדש
יישאר על תילו או ייחרב, אם השלטון המציק
ימשיך לדכא את העם או שנזכה לשלטון עצמאי!
הניצחון בקרבות הללו הוא ניסי ופלאי! האם כל
זה טפל, ורק נס פך השמן חשוב?

יתרה מזו: הגמרא מתעלמת לחלוטין מנס
ניצחון המלחמה. היא אפילו לא מזכירה אותו
כפרט טפל או כסיבה צדדית לקביעת החג!

אם נתבונן בצורה בה אנו חוגגים את החג, נראה
שלא רק הגמרא, אלא גם אנחנו כיום מתמקדים
בנס פך השמן והופכים אותו למרכז החגיגה.
מצוות נר חנוכה, המצווה המרכזית של חנוכה,
היא תזכורת לנרות המנורה בלבד והנס שנמשך
שמונה ימים. חנוכה הוא חג של אור וחושך, לומד
כל ילד בגן. והחגיגה היא על נס מנורת המקדש
שדלקה. גם הסופגניות והלביבות הספוגיות בשמן
עמוק, נועדו להזכיר לנו את נס פך השמן.

איך אפשר לא להזכיר את נס הניצחון? מה גם
ששאלת הניצחון או ההפסד הייתה שאלה קיומית
לעתיד עמנו ולגורלו, הרבה יותר מהשאלה האם
נצליח להדליק את המנורה בבית המקדש בשמן
טהור שבוע מוקדם יותר.

טפל ועיקר

חתן אחד, שהיה יתום משני הוריו, פרץ
בבכי עז לאחר החופה. הוא הסביר את
פשר הבכי לסובבים: "אמנם הכל כאן כה
נוצץ ומאיר, המוזיקה כה נעימה והאולם
כה מקושט, אבל דבר אחד כל כך חסר לי
עכשיו: הוריי היקרים".

"הכל היה נראה אחרת אילו הוריי היו
כאן היום", המשיך החתן ואמר. "הם
היו משלמים במקומי את כל הוצאות
החתונה!"...

הבדיחה הזו ממחישה לנו את האבסורד,
לכאורה, שבחגיגות החנוכה. במקום

לבית המקדש המחולל, מטהרים אותו וחונכים
אותו מחדש. הם מקריבים קורבנות, מקטירים
קטורת, והכל חוזר לשגרה. הכל, חוץ מהדלקת
המנורה: אין בנמצא שמן זית טהור, ולייצר
ולהביא שמן חדש מהגליל ייקח יותר משבוע.

ואז מתרחש נס: נמצא פך שמן קטן, טהור,
חתום בחותם הכהן הגדול, עם כמות שמן מעטה
המספיקה ליום אחד. ובדרך פלא, השמן המועט
בוער שמונה ימים בנרות המנורה, עד שמגיעה
אספקת השמן מהגליל.

זה סוף הסיפור אותו מספרים לנו נרות
החנוכה. מאז ועד היום אנו חוגגים במשך שמונה
ימים החל מכ"ה בכסלו, בהם אנו מודים להשם
על הניסים והפלאות שחולל לאבותינו בימים
ההם, בזמן הזה.

כאן עלינו לשאול שאלה פשוטה: מהי
ההתרחשות המרכזית במאורעות חנוכה? איזה
נס הוא המשמעותי והקריטי בכל הסיפור הזה?
מה היא הסיבה למסיבה?

ובכן, מתברר שהגמרא מבררת מה הנקודה
המהותית ביותר בהתרחשויות הללו, שהיא
העילה לקבוע את החגיגה לדורי דורות:

מאי חנוכה?

**שְׁבִישָׁנְכֶנְסוּ יוֹנִים לְהִיכֵל, טָמְאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים
שֶׁבְּהִיכֵל. וּבִשְׁנֵבֶרֶה מְלָכוֹת בֵּית חֲשִׁמוֹנָאִי וְנִצְחוֹם,
בְּרָקוּ וְלֹא מָצְאוּ אֵלָּא פֶךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁהָיָה מוֹנֵחַ
בְּחוֹתְמוֹ שֶׁל פֶּהַן גְּדוֹל, וְלֹא הָיָה בּוֹ אֵלָּא לְהַדְלִיק
יוֹם אֶחָד. נִעְשֶׂה בּוֹ נֵס, וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים.
לְשָׁנָה אַחֶרֶת קָבְעוּם קְבָעוֹם וַעֲשָׂאוֹם יָמִים טוֹבִים בְּהִלָּל
וְהוֹדָאָה.**

הפרט החשוב והמשמעותי הוא, שהדלקת
המנורה בשמן טהור התאפשרה באופן מידי,
בדרך פלאית. אמנם יש אזכור לסיפור המלחמה
והניצחון, ו"בִשְׁנֵבֶרֶה מְלָכוֹת בֵּית חֲשִׁמוֹנָאִי
וְנִצְחוֹם" - אבל זה רק כבדרך אגב, כדי להסביר
לנו איך הגיעו למצב שלא היה שמן טהור בנמצא.

אלא שדברי הגמרא הללו תמוהים:

כיוון ש"עיקר הנס היה בניצחון המלחמה,
רבים ביד מעטים, גיבורים ביד חלשים"
- למה קבעו את ימי החנוכה לא על נס
ניצחון המלחמה וישועת ישראל מידי

ביהודים עצמם.

הסוג השני הוא גזירות בהן המטרה היא להיאבק ביהדות - בדת, באורח החיים, בשמירת התורה והמצוות. ניקח למשל את מסעי הצלב, שמטרתם הייתה להשליט את האמונה הנוצרית על חלקים רבים בעולם. בפני היהודים הועמדה ברירה: להתנצר או להיהרג. האינקוויזיציה בספרד העלתה על המוקד יהודים בגלל אורח חייהם ושמירת מצוות בסתר, והשלטון הקומוניסטי בברית המועצות דיכא כל ביטוי דתי יהודי.

סוג זה של גזירות נקרא בתורנית "גזירה על הנשמות". הצורך רוצה לפגוע באמונה ובדת ישראל.

איזה סוג מלחמה הייתה מלחמת החשמונאים? לכאורה, היה כאן מרד ומאבק אלים בשדות הקרב בארץ. אבל המניעים למלחמה היו אידיאולוגיים, ערכיים ודתיים. זו הייתה מלחמה על הנשמה היהודית, מלחמת דת.

ליוונים לא היה שום דבר נגד יהודים. להיפך, ברחבי האימפריה חיו עמים ולאומים שונים ומגוונים והם היו סובלניים מאד כלפיהם. הם כן רצו להשליט את תרבותם ופילוסופיית החיים שלהם, גם בכוח ובאמצעים אלימים.

המדרש מספר על הוראה שניתנה מהמטרה היוונית לנתינים היהודיים: "כתבו על קרן השור שֶׁאֵין לָכֶם חֶלֶק בְּאֶ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל". קרן השור הייתה ה'בקבוק' לתינוקות של אז, והשלטון ביקש לעקור את החינוך היהודי הייחודי ולכפות השתלבות והיטמעות ביוונית.

אבל למה? מה כל כך רע בעיני היוונים בלשמור שבת או ללמוד תורה? למה זה הפריע להם כל כך? - מסתבר שמדובר בוויכוח אידיאולוגי עמוק מאד:

כבר נתבאר פעמים רבות' בנוגע למלחמת היוונים, שלא הייתה זו מלחמה רוחנית סתם כנגד דת ישראל, אלא שהדיוק בזה היה - "להשכיחם תורתך (תורה שלך) ולהעבירם מחוקי רצונך":

ליוונים לא היה אכפת כל כך שבני ישראל לומדים תורה. מטרת גזירתם הייתה "להשכיחם תורתך" - להשכיח שהתורה היא תורה שלך, תורת הוי' שלמעלה מהשכל.

לחגוג את הניצחון האדיר, הפלאי והכה משמעותי, מתמקדים בפך השמן הקטן ובמנורה...

כמובן, כשנלמד את השיחה נבין שדווקא בכד הקטן הזה נמצאת הבשורה של חנוכה לחיינו.

חיים של משמעות

כדי להבין מדוע בהנצחת חג החנוכה לדורות אנו שמים דגש גדול כל כך על נס פך השמן, עלינו לחזור לסיפור נס חנוכה, ולדבר על הרקע למלחמה, על הגזירה שעוררה את המרד:

עיקר הגזירה בימי חנוכה לא הייתה על הגופים של ישראל, אלא על דת ישראל, "ביטלו דתם", "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". כדברי חז"ל: "כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל".

והמלחמות בגשמייות הו' כתוצאה מהגזירות על דת ישראל.

את כל התלאות והגזירות שעברו על עם ישראל לאורך כל ההיסטוריה (והן רבות...), אפשר לחלק לשני סוגים:

הסוג הראשון הוא גזירות שבהן המטרה הייתה להציק ליהודים ולמרר את חייהם. דוגמה קלאסית לסוג הזה של רדיפות היא גזירת המן הרשע, להשמיד את כל היהודים. דוגמאות נוספות מההיסטוריה הקרובה יותר הם פרעות ת"ח ות"ט בהם הקוזקים צמאי הדם טבחו ביהודים ללא רחם בגלל האשמות שונות, וכמובן השואה הנוראה.

בשפה התורנית, אנחנו קוראים לגזירות כאלה "גזירה על הגופות". כלומר, הצורך רוצה לפגוע בגופו של היהודי. זו אנטישמיות לצורותיה השונות, שמניעה בכל פעם כוח אחר לפגוע

- א. ראה ג"כ לבוש, ב"ח וט"ז - או"ח סתר"י ס"ד, בטעם שלא קבעו חנוכה לימי משתה ושמחה כפורים.
- ב. ל' הרמב"ם ריש הל' חנוכה.
- ג. ב"ר פ"ב, ד. ושי"ג.
- ד. ראה רד"ה כי עמך תרל"ב (קה"ת, תשכ"ה) ובהערות שם. ולהעיר מלקו"ש ח"י ע' 144 הערה 18.
- ה. ראה גם ל' הרמב"ם שם. מגילת אנטיוכס בארוכה.
- ו. ראה לקו"ש ח"ג ע' 815. חט"ז ס"ז 329 ואילך. ועוד.

הרגש הקדושה שבמצוות מבטא את העובדה שאצל יהודים, היהדות לא נשענת על רציונל ועל חישובים של כדאיות או נכונות, אלא הבסיס הגרעיני שלה הוא הקשר הבלתי ניתן להפרדה של הנשמה היהודית אל אבינו שבשמיים

מצוות ולימוד תורה, כשברור שהאדם מפיך מכך תועלת, שהוא מרוויח מזה. היוונים אהבו חכמה, ועודדו רכישת השכלה, פתיחות מחשבתית ועיסוק ברעיונות. לא הייתה להם בעיה עם הפילוסופיה והחכמה שיש בדת היהודית. לא הייתה להם התנגדות לכך שנקיים את המצוות, אבל בקונטקסט ה'נכון' - לעשות כל מצווה מתוך הזדהות עם הרעיון שהיא מייצגת או כדי להפיק ממנה תועלת כלשהי לחיים.

למה הם כן התנגדו? לקיום מצווה שלא מבוסס בכלל על הבנה אנושית, אלא אך ורק על ציות עיוור. הם לא היו מוכנים לקבל דבר כזה: לעשות את המצוות רק בגלל הוראה מגבוה, מפני שכך ציווה השם, שמעל כל מערכת הטבע והחוקיות שבעולם. הם לא היו מוכנים לשמוע על "חוקי רצונך" - תעשו מצוות לבריאות, אבל אל תשעבדו את חייכם לקדוש ברוך הוא, שנותן לכם מערכת של חוקים שאתם מחויבים לה בין אם תזדהו איתה ובין אם לאו.

היוונים רואים איך יהודים מנשקים את ספר התורה באהבה, מפני שהוא ניתן להם מהשם ולא מפני שהוא מספק להם כסף. הם רואים איך הם שמחים ושרים לכבוד השבת, כי היא יום מלא קדושה, ולא מפני שזה מביא להם איזו תועלת חומרית. הם רואים איך הם מקפידים על ברית מילה, כי ברית זו קושרת את התינוק עם השם, ולא מפני שהילד נהיה חזק יותר. ואת זה הם לא יכולים לסבול. לכן הם גוזרים מיד שלא ללמוד תורה, לא לשמור שבת ולא לקיים ברית מילה.

החלקים האלו שבמצוות - הם בדיק אלו שממחישים את העובדה שיהדות עבור יהודים היא לא רק פילוסופיה עמוקה, או דרך חיים המיטיבה עם האדם וסוללת עבורו את הדרך אל האושר, אלא קודם כל ואחרי הכול אלו ערוצים

ועל דרך זה - "להעבירם מחוקי רצונך": רצונם היה שישאל לא יקיימו את החוקים, המצוות שהן למעלה מהשכל וקיומן הוא רק בקבלת עול - כיון שכך הוא רצונך, רצון הקדוש ברוך הוא.

מלחמת היוונים הייתה כנגד זה שבעם ישראל אלוקות היא נעלית לגמרי מגדרי הבריה, ואינה יכולה להיתפס בשכל אנושי.

היווניות והיהדות מייצגות שתי תפיסות עולם מלאות וקוטביות זו לזו.

ליוונים הייתה תרבות מפוארת. פילוסופיה עמוקה, מחשבות על מוסר וצדק ותכלית הבריה, הישגים מדעיים וטכנולוגיים, וגם תפיסה יסודית של פיתוח היכולות הפיזיות והמנטליות של בני האדם.

אך היסוד שעליה התבססה כל התרבות המפוארת הזו היה שהחיים צריכים להיות תועלתניים. כדי לבחון נכונות של רעיון או דפוס התנהגות, תמיד צריכה להישאל השאלה 'מה יצא לי מזה', **מה התועלת** שנפיק אנחנו כפרטים או כאנושות.

אוכלים - כדי לשבוע, עובדים - כדי לקבל משכורת, לומדים כדי לקבל כבוד או להשיג משרה נחשקת, או אפילו כדי ליהנות מרעיונות עמוקים ומופשטים. אבל הכול אמור בסופו של דבר לגדל ולטפח את האגו ולשפר את החיים. גם דבקות באמת היא חלק מאותו מכלול, ובסופו של דבר אמור להימדד לפי מד האושר או הקדמה. לפי הפילוסופיה היוונית, החיים האידיאליים הם אלו שמבוססים על היגיון ברזל.

אך האמונה היהודית רואה בחיים כאלו חיים ריקניים. הסיבה האמיתית לניהול אורח חיים של תורה ומצוות היא רק משום **שכך ציווה אותנו השם**. יהודים מתרגשים לקיים מצווה מפני שהם חשים שזה משביע את הרעב של הנשמה שלהם להתחבר לבורא העולם הגדול והאינסופי. הם שמחים לבצע את מה שהשם ציווה אותם, ובכלל לא שואלים 'מה יצא לי מזה'. היסוד הזה עמוק וחזק כל כך, שהם מוכנים לוותר על הרבה ואף על הכול, כדי לעשות את הנדרש מהם.

זו הייתה הסיבה האמיתית להתנגדות היוונית ליהדות.

באופן עקרוני, אין ליוונים בעיה עם קיום

מתווכחים, והתביישו לומר. אחותם דבורה לאה, שהייתה אתם, סיפרה שהם התווכחו על מה שאמר ר' שלום המלמד, שב"ליקוטי תורה" כתוב שקיים הבדל בין טבע המידות של יהודי לבין, להבדיל, של גוי.

סבא שלח את אבא לקרוא לבנציון המשרת - יהודי פשוט ביותר, שבקושי ידע את פירוש המילים הקלות בתפילה ואמר 'עברי' עם שגיאות. הוא היה אומר כל יום את כל התהלים, מתפלל בציבור ומשתתף בשיעור "עין יעקב".

כשבנציון הגיע שואל אותו סבא: "בנציון, אכלת?".

"כן".

"אכלת טוב?".

"מה זאת אומרת טוב?", השיב בנציון, "אני שבע, ברוך השם".

"ובשביל מה אכלת?".

"כדי לחיות".

"ובשביל מה אתה חי?".

"כדי שאוכל להיות יהודי ולעשות מה שהקדוש ברוך הוא רוצה", והמשרת נאנח.

סבא: "אתה יכול ללכת, ושלח אליי את איבן".

כשבא איבן - גוי נוצרי שמילדות גדל בין יהודים ודיבר יידיש היטב, שהיה משרת בחצר - שאל אותו סבא: "אכלת היום?".

"כן".

של קשר וחיבור אל הקדוש ברוך הוא.

הרגש הקדושה שבמצוות מבטא את העובדה שאצל יהודים, היהדות לא נשענת על רציונל ועל חישובים של כדאיות או נכונות, אלא הבסיס הגרעיני שלה הוא הקשר הבלתי ניתן להפרדה של הנשמה היהודית אל אבינו שבשמיים.

אותו דבר ביחס ללימוד התורה. לא הייתה להם בעיה עם רעיונות ועם לימוד. אבל הם כן לחצו בכל הכוח "להשכיחם תורתך" - את ההכרה החזקה שיש לכל יהודי, שהתורה היא תורת השם, תורת קודש. שלכל אות בתורה יש אור פנימי, שכל שורה בתורה מכילה לא רק תוכן שאפשר לקבל ולהבין אלא גם אור אלוקי נשגב.

המלחמה על הריבונות בארץ ועל בית המקדש היו ביטויים למלחמת התפיסות. היוונים נכנסו לבית המקדש, לא כדי להחריב אותו פיזית ולהראות מי שולט. הם רצו 'לטמא' - לבטל את עצם התפיסה היהודית של קדושה, של נוכחות אלוקית שנמצאת בעולם אבל ביסודה היא מעל הכול.

כך גם בצד השני. המניע למרד, בהנהגת החשמונאים הצדיקים, היה אידיאולוגי טהור. עם ישראל התייצב למאבק על הקדושה והאמונה, נלחם כדי לחיות חיים של קרבה והתבטלות אמיתית לקדוש ברוך הוא, ולא היה מוכן לקבל את הכפיפות להכתבות של העולם והמצויאות החומרית.

בשביל מה אתה חי?

כך סיפר הרבי הריי"צ:

זה היה בקיץ תרכ"ו. הדוד רז"א [ר' זלמן אהרן] ואבא [הרבי הרש"ב], שהיו אז ילדים קטנים, שבו מן ה"חדר". היום היה יום תמוז חם מאד, והם פנו לשחק בגן הסמוך לבית סבא [הרבי מהר"ש].

בגינה של סבא הייתה סוכת הכרם, שהצמחים שצמחו בה סיככו והגנו מפני השמש, שם הותקן חדר עם מקום לספרים ודברים נוספים, ושם נהג סבא לשבת בימים החמים.

סבא ישב שם ולמד, וראה שהילדים טוענים ומתווכחים ביניהם. קרא להם אליו לסוכת הכרם ושאל אותם על מה הם



שאף הוא בריאה בעולם הזה, מכל מקום,
אין הוא נתפס כל כך בגשם העולם.
ומטעם זה רגיל הדבר לציין רוחניות בשם
"אור", כי מתוך כל הדברים הגשמיים
שבעולם, האור הוא הנברא הכי רוחני.

בתורת הקבלה, כשרוצים לתאר את הדרך
שבה השם פועל בעולם, אומרים שהשם משפיע
לעולם אור. גם בשפת היומיום, כאשר אנחנו
רוצים לציין משהו קדוש רוחני ונעלה, אנחנו
משתמשים בביטויים שקשורים לאור. למשל,
על אדם שמשולהב בעבודת השם, אומרים שהוא
'באורות'. כשאדם שמח במיוחד, אומרים שהפנים
שלו 'מאירות'. כשאדם אומר שהבריק לו רעיון או
השראה מיוחדים, הוא אומר: "הייתה לי הארה".

מדוע? ההסבר לכך פשוט. האור הוא מציאות
שאותה אנו יכולים לתפוס בחושים האנושיים
שלנו, אבל מצד שני הוא הכי רוחני שיכול להיות.
את האור אי אפשר למשש או לנעול בקופסה.
הוא מופשט ו'רוחני' יותר מכל דבר מוחשי אחר
שאנו מכירים בעולמנו הפיזי. לכן הוא הדימוי
הכי טוב שיש לנו כדי לתאר רוחניות וקדושה.

כך גם המנורה בבית המקדש, הנכיחה את
האלוקות ואת האור של הקדוש ברוך הוא
בעולם. כך מסבירים חז"ל¹ מדוע יש צורך במנורה
שתאיר בתוך ההיכל: וְכִי לְאוֹרָה הוּא צְרִיךְ? וְהֵלֵא
כָּל אֲרָבָעִים שָׁנָה שֶׁהָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר לֹא
הָלְכוּ אֶלָּא לְאוֹרוֹ! אֵלֶּא, עֲדוּת הִיא לְבָאֵי עוֹלָם
שֶׁהִשְׁכִּינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל.

אור המנורה הוא סמל שמצהיר כי עם ישראל
קשור לקדוש ברוך הוא, חי חיים של קדושה, של
שמחה רוחנית מקיום מצווה ולימוד תורה, ומוכן
לוותר ולהקריב את חיי הנהנתנות החומריים
למען הקשר שלו עם הקדוש ברוך הוא.

כעת נחזור לנס חנוכה.

החשמונאים נכנסים לבית המקדש בכ"ה
כסלו, לאחר הניצחון המופלא, ומזדרזים לחדש
בו את הפעילות היומיומית. אבל דבר אחד חסר
בפעילות המקדש: הדלקת המנורה. החשמונאים
רוצים מיד 'להניף את הדגל' של ניצחון הרוחניות

1. גמרדא, שבת, כב, ב.

ז. אף שיש ענין באויר שהוא למעלה מאור (אור - יו"ד אור) ושרש האור
- כמבואר בדרושי חנוכה (בת"א, שערי אורה, סהמ"צ להצ"צ וכו'). ואכ"מ.

"אכלת טוב?".

"כן".

"בשביל מה אכלת?".

"כדי לחיות".

"ובשביל מה אתה צריך לחיות?".

"כדי שאוכל לקחת לגימת וודקה ולאכול
מיני תרגימא..."

ויאמר רבינו לבניו: "רואים הנכם? יהודי
בטבעו אוכל כדי לחיות, וחי כדי שיוכל
להיות יהודי ולעשות מה שהקדוש ברוך
הוא רוצה".

להעלות את האור

כעת נוכל להבין באמת את סיפורו של נס פך
השמן. נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

ובזה מובן גם הטעם שההצלה הרוחנית
שבחנוכה הייתה קשורה בנס פך השמן
של המנורה: אין זה נס צדדי וטפל, אלא
בכך בא לידי ביטוי הניצחון של ימי
החנוכה.

ההכרה ב"תורתך" ו"חוקי רצונך", בכך
שאצל ישראל מאיר האור האלוהי
שלמעלה משכל אנושי וגדרי הבריאה,
באה לידי גילוי בנס - שנס הוא מורם
ולמעלה מגדרי הטבע, [ו]בשייכות לאור
המנורה.

"אור" נשתנה מכל הנבראים בכך, שהגם

**האור הוא מציאות שאותה
אנו יכולים לתפוס בחושים
האנושיים שלנו, אבל מצד שני
הוא הכי רוחני שיכול להיות. את
האור אי אפשר למשש או לנעול
בקופסה. הוא מופשט ו'רוחני'
יותר מכל דבר מוחשי אחר**

חנוכה, המורה על האור הרוחני שהאיר
על ידי הניצחון הרוחני.

ולמרות שהנס הגשמי היה ההקדמה
והסיבה לנס הרוחני, כי לולא ניצחון
המלחמה לא הייתה יכולה להיות חנוכה
המקדש, וממילא אף לא נס הנרות" -

**כשעוסקים בנס הרוחני, בניצחון
האידיאולוגי, הניצחון הפיזי במלחמה
מתגמד. שכן הניצחון הפיזי על
צבאות היוונים הוא לא מה שעמד
בראשם של החשמונאים**

אף על פי כן, לאחר שנעשה כבר הנס
הרוחני, הנה הנס הגשמי אינו תופס מקום.

אז, בימי חג החנוכה, חגג עם ישראל את הניסים
שהתחוללו מול עיניו, כשבמרכז עומד נס
המנורה. הוא חגג את הניצחון האידיאולוגי ואת
העובדה שהוא נשאר נאמן לתורה ולמצוותיה,
לחיים של קדושה ועבודת השם, כנגד כל
הלחצים.

שנה לאחר מכן, בהתקרב התאריך של חנוכה,
חכמי ישראל החליטו לקבוע חג לדורות, חג
שיזכיר לנו מדי שנה את המאבק העיקש על
שמירת המצוות ואת ניצחון האור על החושך,
הרצוף בניסים מופלאים.

חכמי ישראל רוצים להדגיש לדורות הבאים
שלא מדובר כאן בניצחון טכני בקרב, בנס שהציל
את הלוחמים היהודיים, ואפילו לא בהחזרת
ארץ ישראל לשלטון יהודי. מדובר כאן בניצחון
אידיאולוגי, בכך ששימרנו את הקדושה של עם
ישראל. ולכן הם שמים במרכז את נס פך השמן,
שהוא ה'דגל' של הניצחון הזה.

לכן, כשהגמרא שואלת את השאלה: "מאי
חנוכה?", כלומר: מהו החג הזה? על מה אנו
חוגגים? - התשובה ברורה: היה ניצחון במלחמה
בשדות הקרב, אבל הוא לא העיקר. שלא נטעה
ונתבלבל. הניצחון היה ניצחון הרוח היהודית.

ח. ויתירה מזו: גם לולא הנס דפך השמן היו נגאלים מגלות יון ע"י הנס
דמסרת כו', וראוי לקבוע ע"י יו"ט כו'.

והקדושה, ולהדליק את המנורה.

אבל כאן מתעוררת להם בעיה: אין שמן טהור.
וכשמדובר בניצחון אידיאולוגי כזה, חיסרון
המנורה בולט ומורגש, משום שהמנורה ונרותיה
הם הסמל המובהק ביותר לרעיון המסדר של
המלחמה כולה.

ואז השם מחולל להם את נס פך השמן. זהו
לא נס צדדי במסגרת הסיפור הכללי. זו לא רק
'סגירת פינה' בתפעול מחדש של בית המקדש.
מדובר בנס בה' הידיעה, שמייצג בדיוק את מה
שקרה במלחמה הגדולה הזו ומזכיר על מה
נלחמנו ולמה ניצחנו. זה לא היה רק נס, אלא נס
שאפשר את העלאתו מחדש של האור במנורת
המקדש ובכך להנכיח מחדש את הקדושה, את
האלוקות, את השכינה עצמה.

נר נשמה

מעניין לציין, כי זו אחת הסיבות למנהג
להדליק 'נר נשמה' לזכר הנפטרים.

אנו מאמינים כי גם לאחר שאדם נפטר,
המחשבות והרגשות שלו עדיין קיימים,
חוויית החיים שלו ממשיכה. אלא
שהנשמה 'יוצאת' ונפרדת מהגוף הפיזי,
ועוברת 'לגור' בעולם רוחני, בגן עדן.

הדבר שהכי ממחיש את המציאות
הרוחנית, את הנשמה שקיימת לנצח,
הוא אור, שהוא מציאות שקשה להגדיר
ולתפוס. לכן, לזכר הנשמה, מדליקים
נר שמוסיף אור, וממחיש לנו כי הנשמה
עודנה קיימת לנצח, כמציאות רוחנית.

חג של אור

זווית ההתבוננות הזו יכולה לתת לנו את
התשובה לשאלה "מאי חנוכה?" - על מה ולמה
באמת אנחנו חוגגים את חנוכה, וגם מה אנחנו
צריכים ללמוד מזה לחיים הרוחניים שלנו.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

**על פי כל הנ"ל, יובן גם מאמר הגמרא
"מאי חנוכה? על איזה נס קבעוה?", שבו
מוזכר רק נס פך השמן ולא נזכר כלל נס
ניצחון המלחמה.**

**כי כשהנדון הוא מהותו של חנוכה, "מאי
חנוכה" - הרי מהות זו היא נס נרות**

זו המשמעות העמוקה של הסיפור אותו מספרים לנו נרות החנוכה: הם מזכירים לנו מהו העושר היהודי האמיתי, מה באמת נחשב הישג וניצחון במערכות החיים. אלו לא בתי פאר, ארוחות יוקרה או שאר הבילויים השונים, אלא נשיאת לפיד האמונה ושמירת חיי תורה ומצוות. העושר היהודי הוא בכך שחיינו מיוסדים על אדני התורה והמצוות, ואנו מגדלים ילדים הממשיכים ללכת באותה הדרך.

בכל בוקר אנו מודים להשם על כך שפקחנו את העיניים והתחלנו יום חדש. על כך שיש לנו מיטה וקורת גג ועוד ועוד. אך מעבר לכל זאת, אנחנו מודים להשם על כך שנתן בקרבנו נשמה קדושה, וקירב אותנו אל חיי התורה והמצוות. זו המתנה הגדולה ביותר שקיבלנו מהשם.

ראוי לאושר

הגאון רבי אריה לייב גינצבורג, בעל ה"שאגת אריה", חי בצעירותו בעוני ובדוחק גדול. הוא ואשתו התגוררו בחדר קטן עם תקרה נמוכה שלא מאפשרת לעמוד, וישנו על ערמות קש ותבן.

ה"שאגת אריה" היה יושב עד השעות הקטנות של הלילה, ולאור נר קטן היה כותב את חידושי המופלאים שמאירים כיום את עולם התורה. לילה אחד, אשתו התעוררה והבחינה בו כשעל פניו ארשת דאגה. ניחמה אותו אשתו ואמרה: "אל דאגה, השם עוד ישלח לנו פרנסה ברווח, יבואו ימים טובים יותר!".

ענה לה בעלה: "אינני דואג כלל על דוחקנו הכספי. ההיפך הוא הנכון. הרהרתי בליבי, כי השם גמל איתי חסד נפלא. הוא זיכה אותי להקדיש את כל חיי לתורה הקדושה, ולחדש בה חידושים נפלאים. עשיתי חשבון נפש, האם אכן מגיעה לי כל הטוב הזה? האם אני ראוי לחיות חיים מאושרים שכאלו?"...

המלחמה הייתה על הקדושה, על ההתמסרות לרצון השם, על להיות יהודי בלי שום חשבונות וחישבוים - וזה היה הניצחון, שהביטוי הסמלי שלו היה בהעלאת אורה של המנורה הטהורה בבית המקדש.

כשעוסקים בנס הרוחני, בניצחון האידיאולוגי, הניצחון הפיזי במלחמה מתגמד. שכן הניצחון הפיזי על צבאות היוונים הוא לא מה שעמד בראשם של החשמונאים, הם לא יצאו לקרב כדי לכבוש טריטוריה או להפגין כוח. הם היו כהנים צדיקים שרצו לחיות חיי קדושה ורוחניות. המרד הפיזי היה רק אמצעי והמשך המאבק בדרכים צבאיות, אבל העיניים לא זזו לרגע מהמטרה האמיתית: מאבק על הנשמה היהודית ועל האידישקייט².

לזכור את העיקר

זה גם מה שמלמד אותנו חג החנוכה על תפיסת העולם היהודית שצריכה להנחות ולהדריך אותנו בחיים:

מחנוכה שואב יהודי את הכוח שאור הנשמה יאיר בו, עד אשר ענייניו הגופניים לא יתפסו מקום כלל.

גם אנחנו כיום, מתמקדים בעיקר בציון נס השמן והנרות, המבטאים את ניצחון קדושת עם ישראל, אותה אנו חוגגים בחג זה. לכן אנו מדליקים נרות חנוכה, לזכר נרות המקדש, במשך שמונה ימים, כי פך השמן דלק שמונה ימים. הכול כדי לזכור את הנס הזה, שהוא לב ליבו של סיפור החנוכה - וכדי להזכיר לעצמנו מהו סדר העדיפויות היהודי, מה עיקר ומה טפל.

2. הצד השני של הרעיון הזה מתבטא בנוסח ובתוכן של תפילת "ועל הניסים". כאן זה בדיוק הפוך: התפילה כולה מוקדשת באופן בלעדי לתיאור נס הניצחון במלחמה. אפילו השורה "הדליקו נרות בְּחִצְרוֹת קִדְשֶׁךָ" מתארת לא את הדלקת מנורת המקדש, אלא את המשואות והנרות שהדליקו בכל רחבי ירושלים לציון השמחה הגדולה והחגיגות על הניצחון במלחמה - על כך ראו באריכות בגוף השיחה.

בית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

חבצע חידוש לארץ הקודש 35% הנחה לשנה הראשונה

JEM ישראל < did.li/JEM-tv < 03-3083554

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה



עידוד וביטחון, גם במצב 'השור'

(לקוטי שיחות חלק טו עמ' 536)

המצב הבטחוני מתוח? החיים האישיים מלאים ניסיונות? זה הזמן להפנות מבט אל המסר המעודד של ימי החנוכה.

במכתב שלפנינו, שנכתב באופן מיוחד עבור יהודים ששהו באותה עת בכלא, שואב הרבי מתוך פרטי מצוות הדלקת נר חנוכה, מסר נפלא של עידוד וחזקת הביטחון בהשם, גם בעת שנמצאים במצב של 'הושך' כללי או אישי

והולך", שרואים גם בעיני בשר - ומראים גם לאחרים, לכל עובר ושב - שאור דוחה את החושך, ואפילו מעט אור דוחה הרבה מן החושך, ועל אחת כמה וכמה אור שהולך ומוסיף, שוודאי דוחה הוא הרבה מאוד מן החושך. ואם בגשמיות כך, שאור הנר דוחה את החושך הגשמי, הרי כאשר מדובר באור וחושך ברוחניות, ודאי ומכל שכן שהאור הרוחני דוחה את החושך מכל וכל.

והאמור הוא הן בנוגע לעמנו בני ישראל בכלל, והן בנוגע לכל אחד ואחת מישראל בפרט. והמסקנא היא, שאף על פי שעמנו נמצא עדיין במצב של גלות, ו"החושך יכסה ארץ", ונמצאים אנו בשעה של "רגשו גויים ולאומים יהגו" גו', אשר אומות העולם מנסים להטיל אימתם עלינו, אין להתפעל מזה, ואדרבה, להגביר ביטחוננו בהשם שומר עמו ישראל אשר "לא ינום ולא יישן", ויגן על עמו בכל מקום שהם, ויצליחם בכל, ובאופן ד"מוסיף והולך", ואשר יחיש פעמי משיח צדקנו ונזכה לגאולתנו האמיתית והשלמה הקרובה לבוא.

ועל דרך זה בנוגע להפרט, אותם שנמצאים במצב של קושי וגלות פרטי בעיניהם האישיים - אין מקום לנפילת רוח וייאוש חס ושלום, אלא אדרבה, צריך להתחזק בביטחון גמור בבורא עולם ומנהיגו, כי גאולתם הפרטית ממיצר ומעצור - קרובה לבוא.

ובפרט כאשר מוסיפים במילוי רצון השם בחיי היום יום על פי תורתנו ומצוותיו, שמצות נר חנוכה היא אחת מהן, ותוכנה: הארת "נר השם נשמת אדם" - באמצעות האור הרוחני של "נר מצוה ותורה אור", ולהוסיף בזה [באור מצוות התורה] מיום ליום, עדי יקויים היעוד הנבואי: "העם ההולכים בחושך (הגלות) יראו אור גדול" - אור הגאולה.

בקשר לימי החנוכה הממשמשים ובאים, אביע בזה איחולי לחנוכה מאיר ושמח, ועוד ועיקר - למילוי משאלות לבם לטובה בכל,

ועידוד ורמז מיוחד בזה - בחיזוק הביטחון בהשם, שיוציאם מהרה מאפלה לאורה - ניתן לראות בתוכנם של ימי חנוכה:

ובהקדמה, שכמו שהוא בנוגע לכל החגים והמועדים - הרי כוונתם [מטרתם] היא לא רק לשם זיכרון של מאורע שהתרחש בעבר, אלא העיקר הוא - ללמוד מהם הוראות ממשיות בהנוגע לחיי היום-יום עתה, ולהלן אחת מהן [אחת מן ההוראות שניתן ללמוד מימי החנוכה].

כידוע, המצווה המיוחדת לימי החנוכה היא - הדלקת נר חנוכה. הדלקה זו ייחודית ושונה משאר מצוות הדלקת נרות, בכך שמצוותה "משתשקע החמה", לאחר שמחשיך היום דווקא - שלא כמו בנר שבת קודש, שזמן מצוותה הוא דווקא קודם שקיעת החמה, וגם לא כנרות מנורת בית המקדש, שהדלקתם הייתה עוד קודם לזה, מבעוד יום.

וההוראה מזה לחיינו אנו, כי כשם שנר החנוכה מאיר את חשכת הלילה, כך גם בנוגע ל'חשיכה' בחיינו, שכשנמצאים במצב שלאחרי "שקיעת החמה", שעה של אפילה וחושך - כמו שהיה בימי חנוכה בימים ההם, שבני ישראל עמדו בפני הגזירות והקושי דשעבוד מלכות יון הרשעה - אסור להתייאש חס ושלום, אלא אדרבה, צריך להתחזק בביטחון גמור בהשם יתברך, שהוא עצם הטוב [טוב בכל מהותו], ולהאמין אשר החושך אינו אלא לתקופה קצרה בלבד, ותיכף אחריו יהיה אור, ועוד זאת, שבאור זה שיבוא לאחר החושך ירָאָה ויורגש "יתרון האור מן החושך", ובאופן של התגברות יתירה, ביתר שאת וביתר עז.

וזהו שמדליקים נר חנוכה ובאופן ד"מוסיף

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת', מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה מוקדש לעילוי נשמתו

א טבת

תרכ"ח

הרבי והרבנית נוסעים לברלין, שם הם גרים עד חורף תרצ"ג. במשך שנים אלו הם נוסעים לפגוש את אדמו"ר הרי"צ בריגה, לטביה, וכן נוסעים לחתונת אחותה של הרבנית, מרת שיינא, בעיר לנדבורוב בפולין.

תשנ"ב

הרבי חילק לכל אחד דמי חנוכה: מטבע של דולר ושטר של דולר בנרתיק קטן שעליו המילים "חנוכה ה'תשנ"ב".

ב טבת

תרי"ז

נפטר חתנו של אדמו"ר האמצעי, הרב החסיד ר' יעקב כולי סלונים, ונטמן בהר הזיתים בירושלים. הרב סלונים היה בנו של הגאון רבי משה שלמה זלמן, המוכר בשם "רבי זלמן רויזע'ס", מגדולי תלמידיו של אדמו"ר הזקן, ובעלה של הרבנית מנוחה רחל.

הרב והרבנית סלונים עלו לארץ הקודש בשנת תר"ה והתיישבו בנחלתו של אדמו"ר האמצעי בחברון. בכך הם חידשו את ההתיישבות היהודית-חב"דית בעיר האבות, וביתם הפך להיות המרכז הרוחני של העיר.

ת"ש

אדמו"ר הריי"צ עזב את ורשה שבפולין, בימי מלחמת העולם השנייה.

תשד"מ

הרבי הכריז על מבצע הדפסת ספר התניא בכל עיר בעולם שמתגוררים בה יהודים.

כו כסלו

תקנ"ז

רץ מיוחד הגיע מבית הדפוס בסלויטא, והביא לאדמו"ר הזקן מאתיים עותקים ראשונים של ספר התניא.

תרכ"א

אדמו"ר הרש"ב נכנס בבריתו של אברהם אבינו. אביו, אדמו"ר מהר"ש, היה המוהל, הברית נערכה בחשאי והשתתפו בה פחות מעשרים איש.

כז כסלו

תקס"א

אדמו"ר הזקן נגאל ממאסרו השני בפטרבורג, שנגרם בעקבות הלשנה חוזרת על תנועת החסידות שבראשה עמד. אדמו"ר הזקן נאלץ להתמודד עם טענות רבות, להן הוא השיב בכתב ותורגמו לרוסית. הצאר פאבל הסכים להצעת שרי ממשלתו לשחרר את אדמו"ר הזקן, בתנאי שבאופן זמני אדמו"ר הזקן יעבור לגור בפטרבורג. כעבור כחודשיים מהמאסר אדמו"ר הזקן שוחרר לחופשי, ועדת החסידים צהלה ושמחה.

תנש"א

הרבי חילק לכל אחד ואחת דמי חנוכה: מטבע של דולר בתוך נרתיק קטן עליו נכתב: "חנוכה ה'תנש"א".

כט כסלו

תשי"ב

הרבי החל לחלק דמי חנוכה לתלמידי ישיבת "תומכי תמימים" המרכזית בברוקלין שהקפידו על שמירת סדרי הישיבה. הבחורים הוזמנו לחדרו הקדוש של הרבי, הרבי אמר שיחה ואחר כך נתן לכל אחד מטבע של דולר מכסף.

יום שישי

כו כסלו – נר שני של חנוכה

מדליקים נרות חנוכה (נר שלישי) בבית הכנסת (וכן בהדלקות פומביות) - החל מזמן 'פלג המנחה' (15:42 באזור המרכז).

מתפללים מנחה ומדליקים נר חנוכה בבית הכנסת, ואחר כך מדליקים בבית נרות חנוכה ולאחר מכן את נרות השבת¹. עם זאת, עדיף להתפלל במניין אחרי הדלקת הנרות, מאשר להתפלל ביחידות לפני ההדלקה².

אסור להזיז בשבת מגש, כיסא או שולחן שהניחו עליו את נרות חנוכה. אם רוצים להשתמש בו או להזיז אותו הצידה כדי לעבור שם במהלך השבת, צריך להניח ביום שישי על אותו מגש או כיסא שעליו מניחים את החנוכיה גם חלה או גביע קידוש (לא פשוט וזול אלא גביע בעל ערך), ואז לאחר שיכבו הנרות אפשר יהיה להזיז את המגש או הכיסא יחד עם החנוכיה שעליו לכל מקום שרוצים³.

היום מדליקים את הנרות מוקדם יותר כבעשרים דקות לפחות מכל שאר ערבי חנוכה, ולכן יש להקפיד שיש בנרות מספיק שמן כך שידלקו לפחות חמישים דקות **אחרי השקיעה**.

היום מתעכבים ליד הנרות רק מעט זמן, ולא חצי שעה כמו בכל ערב⁴.

שבת פרשת מקץ

כז כסלו – שבת חנוכה

בשבת לא שרים "הנרות הללו", אלא רק את הסיום "על ניסין ועל נפלאותיך ועל ישועותיך".

מי שאמר "ועל הניסים" בברכת המזון בסעודות השבת, אך שכח לומר "רצה" - אם נזכר לאחר

1. ספר-המנהגים.

2. קיצור של"ה הל' חנוכה, וא"ר ר"ס תרע"ט.

3. ע"פ שו"ע אדה"ז סי' רעז ס"ו, רעט ס"ד, שיא ס"ט. וראה 'התשרקות' גיליון רפג עמ' 16.

4. היום-יום, כ"ה בכסלו. ספר-המנהגים.

שהתחיל לומר את המילה "ברוך"⁵ של ברכת "הטוב והמטיב", חוזר לאחור ואומר "רצה" ואינו צריך לומר שוב "ועל הניסים"⁶.

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור⁷. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט⁸.

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או מישהו בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"יהי רצון")⁹.

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים¹⁰.

סדר התפילה

לקריאת התורה מוציאים שני ספרי תורה. בספר הראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע. אחר כך מניחים את ספר התורה השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. עושים הגבהה וגלילה לספר הראשון. אחר כך קוראים למפטיר בספר השני, בקריאת חנוכה "ביום השלישי". אחר כך עושים הגבהה וגלילה לספר השני.

לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש¹¹.

מולד הירח ביום שני בלילה (בין שני לשלישי), בשעה 17:33 ו-16 חלקים.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות

5. שו"ע אדה"ז סי' קפח ס"ט. סידור אדה"ז.

6. שו"ע אדה"ז סי' קפח סעיף יד.

7. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ח"ג עמ' תל.

8. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

9. אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

10. אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבס"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

11. סידור אדמו"ר. ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"ג, בהשמטות לח"ב פחב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שער י ס"ק מז.

החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש¹².

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש טבת ביום השלישי וביום הרביעי הבא עלינו לטובה".

לא אומרים "אב הרחמים"¹³.

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת¹⁴, באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית ומשיכו את ההתוועדות עם בני הבית¹⁵. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות¹⁶.

בתפילת מנחה לא אומרים "צדקתך".

מוצאי שבת קודש

אין לאחר את תפילת ערבית, כדי שלא לאחר את הדלקת נרות חנוכה.

לפני "עלינו לשבח" מדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת¹⁷. אם מי שמדליק את הנרות לא התפלל עדיין ערבית או שכח לומר "אתה חוננתנו" בתפילה, יאמר לפני ההדלקה "ברוך המבדיל בין קודש לחול".

בבית הכנסת - מדליקים נרות חנוכה, מסיימים "עלינו" וקדיש, ואחר כך עורכים הבדלה.

בבית - עורכים הבדלה, מדליקים נרות חנוכה ואחר כך אומרים "ויתן לך"¹⁸.

הרבי הציע לתת הערב (בהדלקת נר רביעי), או מחר בערב (נר חמישי), הוספה מיוחדת בדמי חנוכה¹⁹.

יום שני

כט כסלו – נר חמישי של חנוכה,
ערב ראש חודש טבת

בערב ראש חודש יש להוסיף בנתינת צדקה²⁰, וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות

הצדקה במהלך החודש²¹.

ליל ראש חודש

בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, "חיוב" לא עומד חזן²².

לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית או בשחרית, ומזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה²³.

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

מנהגי ראש חודש

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - מהערב ועד סוף יום ב' של ראש חודש (עד השקיעה)²⁴ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמיו ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמיו": "ברוך... שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת המזון ולא חוזר²⁵.

לא מסתפרים²⁶ ולא קוצצים ציפורניים בראש חודש²⁷.

הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה²⁸ וגיהוץ של בגדים שאין בהם צורך לאותו יום²⁹ - בכל מקום לפי מנהגו³⁰.

יום שלישי

ל כסלו – נר שישי של חנוכה, יום
א' של ראש חודש

בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התוועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות³¹.

21. ספר-המנהגים עמ' 77.

22. ספר-המנהגים עמ' 36, 8.

23. שם, וס' דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד פ"ו הערה 4.

24. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמו"ר.

25. שו"ע אדמו"ר סי' קפח ס"י. סידור אדמו"ר.

26. שו"ע אדמו"ר סי' רס ס"א.

27. קצות-השולחן סי' עג בבדי-השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח.

28. וראה בס' מנהגי ר"ח-חב"ד פ"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות משו"ע

אדמו"ר ב'מילואים לסי' רס-רסב (עמ' נד).

29. 'תורת מנחם - התוועדויות' תש"ד מ"ח עמ' 948.

30. שער-השובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב.

31. שו"ע ורמ"א סי' תיו ס"א.

32. היום-יום, ל' ניסן, 'התוועדויות' תש"נ ח"ג עמ' 383.

12. קצות השולחן סי' פג בבדו"ש ס"ק י, משערי אפרים שם ס"ו. ראה

משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציון ס"ק יח.

13. סידור אדמו"ר.

14. היום-יום, ל' בניסן.

15. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

16. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523.

17. כך נהגו במניין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

18. ספר-המנהגים.

19. ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 163, ותש"נ ח"א עמ' 194.

20. התוועדויות תשמ"ו ח"ג ס"ע 593.



חודש - יכוון במחשבתו שזו תפילת תשלומין, ואם מדובר בערבית של מוצאי ראש חודש - יכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה.³⁵

מי שהתחיל לאכול וכבר אכל "כזית" לפני השקיעה, גם אם נמשכה הארוחה אפילו כמה שעות אחרי צאת ראש חודש, אומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - בתנאי שעדיין לא התפלל ערבית.³⁶

שחרית

הסדר בשחרית לאחר חזרת הש"ץ: הלל שלם (ומיד לאחריו התוספת לראש חודש - אמירת הקטע "ואברהם זקן" שלוש פעמים - הן הקהל והן החזן, לפני שאומר קדיש תתקבל³⁷), קדיש תתקבל, שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום, קריאת התורה.

מוציאים שני ספרי תורה. בספר הראשון קוראים את קריאת ראש חודש - עליית כהן: "וידבר . . . רביעית ההין", לוי: "עולת תמיד . . . ונסכה", וישראל: "ובראשי חודשיכם" עד הסוף. בספר השני קוראים לעולה הרביעי את קריאת חנוכה. ביום א של ראש חודש: "ביום השישי". ביום ב של ראש חודש: "ביום השביעי".

אחר כך אשרי, ובא לציון, והכנסת ספרי התורה לארון הקודש.

אחרי שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבנו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" והיה כי יביאך" ושז זכירות (ואת השיעורים

נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש³².

יעלה ויבוא

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה, היום או מחר:

אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקין", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה"³³.

ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.

ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".

ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "[ברוך אתה ה'] למדני חוקין", ואז חוזר לברכת רצה.

ואם נזכר אחרי שאמר את "יהיו לרצון" השני בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "ה' שפתיי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.

[ובשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר.³⁴

[ובמנחה] אם נזכר בתפילת ערבית - לאחר תפילת שמונה עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה. אם מדובר בערבית של ליל ב' של ראש

35. לוח כולל-חב"ד בד"ח מרחשון.

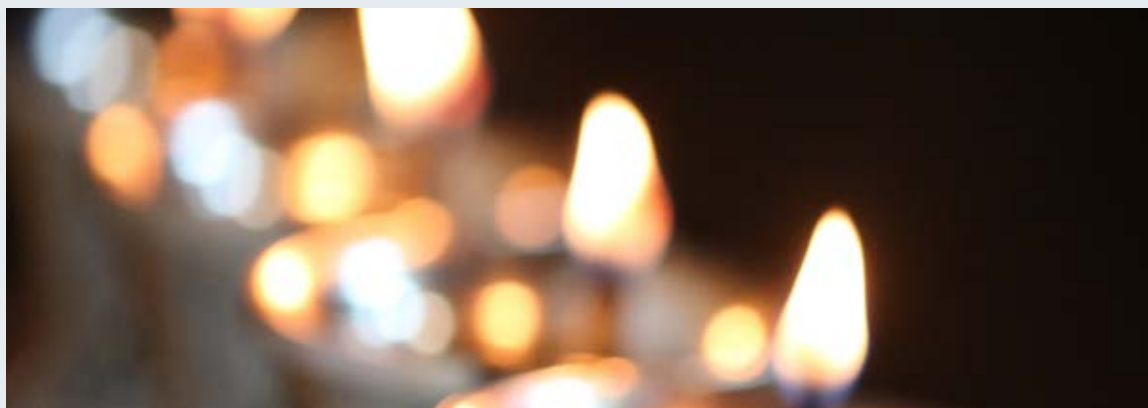
36. שו"ע אדמוה"ז שם סעיף יז.

37. היום-יום, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

32. ראה שו"ע או"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.

33. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.

34. שו"ע אדמוה"ז סי' קכו ס"ג.



וכן להשלים את הפעולות ב"מבצע חנוכה"⁴⁴.

כמו כן, היום עורכים התוועדות שבה מסכמים את חנוכה כמנוע להמשך הפעילות בהארת העולם באור התורה והמצוות.⁴⁵

היום יש ללמוד את מאמר אדמו"ר הזקן (או על כל פנים חלק ממנו) המבאר מעלת 'זאת חנוכה', והעיקר 'לחיות' עמו [המאמר "ביום השמיני" - לקוטי תורה, דרושי שמיני עצרת פו, ג. הגהות הצמח צדק למאמר - אור התורה, חנוכה, תתקסב, א]⁴⁶.

על פי הצעת הרבי, גם במהלך יום זה מדליקים - בלי ברכה - נרות חנוכה בכינוסים, ובמיוחד בכינוסי ילדים, ומספרים את סיפורי הניסים של חנוכה.⁴⁷

כמו כן, הנרות הדולקים בבית הכנסת אין לכתובם לאחר מנחה, ויש להשאיר אותם דולקים גם בצאת חנוכה עד שיכבו.⁴⁸

את שאריות הפתילות והשמן המשומשים מהחנוכייה שורפים (בפני עצמם. שלא תופק מן השריפה תועלת עבור דברים אחרים)⁴⁹. שמן שנותר בבקבוק או בכוסית מוכנה להדלקה - לא צריך לשרוף.

היומיים לומדים אחריו סיום כל התפילה)³⁸. אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.

לא מלבישים בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין של רבינו תם לפני מוסף³⁹, וכן אין להכניס את שרוול החליפה מתחת לאבנט⁴⁰ - ומתפללים כך מוסף⁴¹.

החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון הקודש לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש, ולפחות את סיומו לומר בקול⁴².

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהילים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, אם הוא בן 13 - פרק י"ד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש מספר פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק.

יום המישי

ב טבת - נר שמיני של חנוכה
("זאת חנוכה")

היום יש להשלים ולהוסיף בנתינת דמי חנוכה⁴³,

38. ספר-המנהגים עמ' 36.

39. מנהג ישראל תורה סי' צא ס"ק כו.

40. הרה"ח ר' דובער חן ע"ה בשם הבעש"ט.

41. כך נהג הרבי.

42. ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטז. אג"ק

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

43. תורת מנחם - התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 92.

44. שם עמ' 90.

45. שם עמ' 95. וראה תורת-מנחם התוועדויות תש"נ עמ' 88, 92.

46. תורת-מנחם התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 86.

47. שיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ד ס"ג.

48. יומן תשכ"ה אות קס.

49. שו"ע ונו"כ סי' תרע"ז ס"ד. ביאור הלכה שם.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ק ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ק יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ק מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם וַהֲנָה חֲלוֹם: וַתְּבַלְעֶנָה הַשְּׂבָלִים
הַדִּקּוֹת אֶת שֵׁבַע הַשְּׂבָלִים הַבְּרִיאֹת וְהַמְּלָאוֹת
וַיִּקֶּץ פְּרָעָה וַהֲנָה חֲלוֹם: וּבִלְעָא שְׂבָלִיא לְקִיתָא
יָת שֵׁבַע שְׂבָלִיא פְּטִימָתָא וּמְלִיתָא וְאַתְּעַר פְּרָעָה
וְהָא חֲלָמָא: ה וַיְהִי בִבְקָר וַתַּפְּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח
וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־
חֲכָמֶיהָ וַיִּסְפֹּר פְּרָעָה לָהֶם אֶת־חֲלָמֹו וְאִין־
פּוֹתֵר אוֹתָם לְפָרְעָה: וַיְהִי בִבְקָר וַתַּפְּעֶם רוּחוֹ
וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־
חֲכָמֶיהָ וַיִּסְפֹּר פְּרָעָה לָהֶם אֶת־חֲלָמֹו וְאִין־פּוֹתֵר
אוֹתָם לְפָרְעָה: וַהֲוָה בְּצַפְרָא וּמִשְׁרָפָא רוּחָה
וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא יָת כָּל חֲרָשֵׁי מִצְרַיִם וַיָּת כָּל חֲפִימָהָא
וְאַשְׁתַּעֲי פְרָעָה לְהוֹן יָת חֲלָמָה וְלִית דְּפִשָׁר יִתְהוֹן
לְפָרְעָה: ט וַיְדַבֵּר שָׂר הַמִּשְׁקִים אֶת־פְּרָעָה
לֵאמֹר אֶת־חֲטָאִי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם: וַיְדַבֵּר שָׂר
הַמִּשְׁקִים אֶת־פְּרָעָה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאִי אֲנִי מִזְכִּיר
הַיּוֹם: וּמְלִיל רַב שְׁקִי (עם) לְפָרְעָה לְמִימַר יָת
סֶרְחִנִּי אֲנָא מְדַבֵּר יוֹמָא דִּין: י פְּרָעָה קִצָּף
עַל־עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אוֹתִי בְּמִשְׁמֶר בֵּית שָׂר הַטַּבָּחִים
אוֹתִי וְאֵת שָׂר הָאֹפִים: פְּרָעָה קִצָּף עַל־עַבְדָּיו
וַיִּתֵּן אוֹתִי בְּמִשְׁמֶר בֵּית שָׂר הַטַּבָּחִים אוֹתִי וְאֵת
שָׂר הָאֹפִים: פְּרָעָה רָגַז עַל עַבְדֹּהִי וַיַּהֲב יָתִי
בְּמִטְרַת בֵּית רַב קְטוּלִיא יָתִי וַיָּת רַב נַחְתוּמִי:
יא וַנַּחֲלָמָה חֲלוֹם בְּלִילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ
כְּפִתְרוֹן חֲלָמֹו חֲלָמְנוּ: וַנַּחֲלָמָה חֲלוֹם בְּלִילָה
אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלָמֹו חֲלָמְנוּ:
יב וַחֲלָמְנָא חֲלָמָא בְּלִילָה חַד אֲנָא וְהוּא גִבֹּר
כְּפִשְׁרוֹן חֲלָמָה חֲלָמְנָא: יג וְשֵׁם אוֹתְנוּ נָעַר עֲבָדִי
עֲבָד לְשָׂר הַטַּבָּחִים וְנִסְפָּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לְנוּ
אֶת־חֲלָמֵינוּ אִישׁ כְּחֲלָמֹו פִּתְרָ: וְשֵׁם אוֹתְנוּ
נָעַר עֲבָדִי עֲבָד לְשָׂר הַטַּבָּחִים וְנִסְפָּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־
לְנוּ אֶת־חֲלָמֵינוּ אִישׁ כְּחֲלָמֹו פִּתְרָ: וַתֵּמֶן עֲמָנָא
עוֹלָם עֲבָדָהּ עֲבָדָא לְרַב קְטוּלִיא וְאַשְׁתַּעֲיָנָא לָהּ

א וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם וַהֲנָה
עַמֵּד עַל־הַיָּאָר: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה
חָלַם וַהֲנָה עַמֵּד עַל־הַיָּאָר: וַהֲוָה מִסּוּף פִּתְרִין
שְׁנִין וּפְרָעָה חָלַם וְהָא קָאָם עַל נַהֲרָא: ב וַהֲנָה
מִן־הַיָּאָר עֵלָת שֵׁבַע פָּרוֹת יָפוֹת מִרְאָה
וּבְרִיאֹת בִּשְׂר וַתַּרְעִינָה בָּאָחוּ: וַהֲנָה מִן־הַיָּאָר
עֵלָת שֵׁבַע פָּרוֹת יָפוֹת מִרְאָה וּבְרִיאֹת בִּשְׂר
וַתַּרְעִינָה בָּאָחוּ: וְהָא מִן נַהֲרָא סִלְקֵן שֵׁבַע תוֹרֵן
שְׁפִידֵן לְמַחְזִי וּפְטִימֵן בִּשְׂר וְרַעֲזֵן בְּאַחְוָה:
ג וַהֲנָה שֵׁבַע פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֵלוֹת אַחֲרִיהֶן
מִן־הַיָּאָר רַעוֹת מִרְאָה וְדִקּוֹת בִּשְׂר וַתַּעֲמִדְנָה
אַצֵּל הַפָּרוֹת עַל־שִׁפְתַּת הַיָּאָר: וַהֲנָה שֵׁבַע פָּרוֹת
אַחֲרוֹת עֵלוֹת אַחֲרִיהֶן מִן־הַיָּאָר רַעוֹת מִרְאָה
וְדִקּוֹת בִּשְׂר וַתַּעֲמִדְנָה אַצֵּל הַפָּרוֹת עַל־שִׁפְתַּת
הַיָּאָר: וְהָא שֵׁבַע תוֹרֵן אַחֲרֵינֵן סִלְקֵן בְּתַרְיָהוֹן מִן
נַהֲרָא בִּישָׁן לְמַחְזִי וּחִסִּירֵן בִּשְׂר וְקָמֵן לְקַבְּלִיהוֹן
דְּתוֹרֵן עַל בִּיף נַהֲרָא: ד וַתֹּאכְלֶנָה הַפָּרוֹת רַעוֹת
הַמִּרְאָה וְדִקַּת הַבִּשְׂר אֶת שֵׁבַע הַפָּרוֹת יָפֹת
הַמִּרְאָה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקֶץ פְּרָעָה: וַתֹּאכְלֶנָה
הַפָּרוֹת רַעוֹת הַמִּרְאָה וְדִקַּת הַבִּשְׂר אֶת שֵׁבַע
הַפָּרוֹת יָפֹת הַמִּרְאָה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקֶץ פְּרָעָה:
וְאַכְלֵן תוֹרְתָא בִּישָׁן לְמַחְזִי וּחִסִּירֵן בִּשְׂר יָת שֵׁבַע
תוֹרְתָא שְׁפִידֵן לְמַחְזִי וּפְטִימָתָא וְאַתְּעַר פְּרָעָה:
ה וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֵם שְׁנִית וַהֲנָה א שֵׁבַע שְׂבָלִים
עֵלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד בְּרִיאֹת וּמְכוֹת: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֵם
שְׁנִית וַהֲנָה א שֵׁבַע שְׂבָלִים עֵלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד
בְּרִיאֹת וּמְכוֹת: וְדִמוּף וַחֲלָם תִּנְיָנוֹת וְהָא שֵׁבַע
שְׂבָלִיא סִלְקֵן בְּקִנְיָה חַד פְּטִימֵן וְטָבֵן: ו וַהֲנָה
שֵׁבַע שְׂבָלִים דִּקּוֹת וַיִּשְׁדּוּפַת קָדִים צְמֻחוֹת
אַחֲרִיהֶן: וַהֲנָה שֵׁבַע שְׂבָלִים דִּקּוֹת וַיִּשְׁדּוּפַת קָדִים
צְמֻחוֹת אַחֲרִיהֶן: וְהָא שֵׁבַע שְׂבָלִיא לְקִנְיָן וַיִּשְׁקִיפֵן
קָדִים צְמֻחֵן בְּתַרְיָהוֹן: ז וַתְּבַלְעֶנָה הַשְּׂבָלִים
הַדִּקּוֹת אֶת שֵׁבַע הַשְּׂבָלִים הַבְּרִיאֹת וְהַמְּלָאוֹת

ופשר לנא ית חלמנא גבר בחלמה פשר: ג ויהי פאשר פתרילנו פן היה אתי השיב על-פני ואתו תלה: ויהי פאשר פתרילנו פן היה אתי השיב על-פני ואתו תלה: והנה כמא די פשר לנא פן הנה יתי אתיב על שמושי ויתה צלב: י וישלח פרעה ויקרא את-יוסף ויריצהו מן הבור ויגלה ויחלף שמלתיו ויבא אל-פרעה: וישלח פרעה ויקרא את-יוסף ויריצהו מן-הבור ויגלה ויחלף שמלתיו ויבא אל-פרעה: וישלח פרעה ויקרא ית יוסף וארהיטוהי מן בית אסירי וספר ושני כסותה ועל לות פרעה:

שני כסוי ויאמר פרעה אל-יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו: ויאמר פרעה אל-יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו: ואמר פרעה ליוסף חלמא חלמית ופשר לית לה ואנא שמעית עלך למימר דאת שמע חלמא למפשר יתה: יא ויען יוסף את-פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את-שלוש פרעה: ויען יוסף את-פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את-שלוש פרעה: ואתיב יוסף ית פרעה למימר פר מן חכמתי אלהן מן קדם יי יתחב ית שלמא דפרעה: יב וידבר פרעה אל-יוסף בחלמי הנני עמד על-שפת היאר: וידבר פרעה אל-יוסף בחלמי הנני עמד על-שפת היאר: ומליל פרעה (עם) ליוסף בחלמי הא אנא קאם על כף נהרא: יג והנה מן-היאר עלת שבע פרות בריאות בשר ויפת תאר ותרעינה באחו: והנה מן-היאר עלת שבע פרות בריאות בשר ויפת תאר ותרעינה באחו: והא מן נהרא סלקן שבע תורתא פטימן בשר ושפירן למחזי ורעין באחתה: יד והנה שבע-פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא-ראיתי

כהנה בכל-ארץ מצרים לרע: והנה שבע-פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא-ראיתי כהנה בכל-ארץ מצרים לרע: והא שבע תורתא אחרונן סלקן בתריהון חסיכן וכישן למחזי לתרא וחסינן בשר לא חזתי כותהן בכל ארעא דמצרים לבישו: כ ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשונות הבריות: ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשונות הבריות: ואכלן תורתא חסינתא וכישתא ית שבע תורתא קדמיתא פטימתא: כא ותבאנה אל-קרפנה ולא נודע כרבאו אל-קרפנה ומראיהן רע פאשר בתחלה ואיקץ: ותבאנה אל-קרפנה ולא נודע כרבאו אל-קרפנה ומראיהן רע פאשר בתחלה ואיקץ: ועלא למעיהן ולא אתידע ארי עליו למעיהן ומחזיהן ביש פד בקדמיתא ואתערית: כב וארא בחלמי והנה שבע שבלים עלת בקנה אחד מלאת ומבות: וארא בחלמי והנה שבע שבלים עלת בקנה אחד מלאת ומבות: וחזית בחלמי והא שבע שבלאי סלקן בקניא חד מלין וסבן: כג והנה שבע שבלים צנמות דקות שדפות קדים צמחות אחריהם: והנה שבע שבלים צנמות דקות שדפות קדים צמחות אחריהם: והא שבע שבלאי נצן לקנן שקיפן קדום צמחן בתריהון: כד ותבלען השבלים הדקות את שבע השבלים הפכות ואמר אליהם חרמנים ואין מגיד לי: ותבלען השבלים הדקות את שבע השבלים הפכות ואמר אליהם חרמנים ואין מגיד לי: ובלען שבלאי לקניתא ית שבע שבלאי טבתא ואמרית לתרשיא ולית די מחזי לי: כה ויאמר יוסף אל-פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הנני לפרעה: ויאמר יוסף אל-פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר

הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה הַגִּיד לַפְּרָעָה: וְאָמַר יוֹסֵף לַפְּרָעָה
חֲלָמָא פְּרָעָה חַד הוּא יָת דִּי יִי עֲתִיד לְמַעֲבַד חַוִּי
לַפְּרָעָה: כו שִׁבְעַת פְּרֹת הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הָיָה
וְשִׁבְעַת הַשְּׁבָלִים הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הָיָה חֲלוֹם
אַחֵד הוּא: שִׁבְעַת פְּרֹת הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הָיָה
וְשִׁבְעַת הַשְּׁבָלִים הַטֹּבֹת שִׁבְעַת שָׁנִים הָיָה חֲלוֹם
אַחֵד הוּא: שִׁבְעַת תּוֹרְתָא טַבְתָּא שִׁבְעַת שָׁנִין אָנוּן
וְשִׁבְעַת שְׁבָלִיא טַבְתָּא שִׁבְעַת שָׁנִין אָנוּן חֲלָמָא חַד
הוּא: כז וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעֵת הַעֲלֵת
אַחֲרֵיהֶן שִׁבְעַת שָׁנִים הָיָה וְשִׁבְעַת הַשְּׁבָלִים
הַרְקוֹת שְׂדֵרוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שִׁבְעַת שָׁנִין רַעֲב:
וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעֵת הַעֲלֵת אַחֲרֵיהֶן שִׁבְעַת
שָׁנִים הָיָה וְשִׁבְעַת הַשְּׁבָלִים הַרְקוֹת שְׂדֵרוֹת הַקָּדִים
יִהְיוּ שִׁבְעַת שָׁנִין רַעֲב: וְשִׁבְעַת תּוֹרְתָא חֲסִיכְתָּא
וּבִישְׁתָּא דְסִלְקֵן בְּתַרְיָהֶן שִׁבְעַת (נ"י שְׁבָעָא) שָׁנִין
אָנוּן וְשִׁבְעַת שְׁבָלִיא לְקִינְתָּא דְשָׁקִיפֵן קָדוּם יְהוֹנָן
שִׁבְעַת שָׁנִין כִּפְנָא: כח הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֶל־פְּרָעָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה הָרָאָה אֲתִי
פְּרָעָה: הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פְּרָעָה אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֲשֵׂה הָרָאָה אֲתִי־פְּרָעָה: הוּא פִתְגָמָא דִּי
מַלְּלִית עִם פְּרָעָה דִּי יִי עֲתִיד לְמַעֲבַד אַחְזִי
לַפְּרָעָה: כט הָיָה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעַת גְּדוֹל
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: הָיָה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעַת
גְּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: הָא שִׁבְעַת שָׁנִין אֲתִינָן
סַבְעָא (נ"י שְׁבָעָא) רַבָּא בְּכָל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:
ל וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנִין רַעֲב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁבַּח כָּל־
הַשֹּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכָל־הָרַעֲב אֲתִי־הָאֶרֶץ:
וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנִין רַעֲב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁבַּח כָּל־הַשֹּׁבַע
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכָל־הָרַעֲב אֲתִי־הָאֶרֶץ: וַיְקוּמוּן
שִׁבְעַת שָׁנִין כִּפְנָא בְּתַרְיָהֶן וַיִּתְּנִישִׁי כָּל סַבְעָא (נ"י
שְׁבָעָא) בְּאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וַיִּשְׁיִצִי כִּנְפָא יָת (עֲמָא
ד) אֶרֶץ: לא וְלֹא־יִוָּדַע הַשֹּׁבַע בְּאֶרֶץ מִפְּנֵי
הָרַעֲב הַהוּא אַחֲרֵיכֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד:
וְלֹא־יִוָּדַע הַשֹּׁבַע בְּאֶרֶץ מִפְּנֵי הָרַעֲב הַהוּא

אַחֲרֵיכֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד: ולא יתִיָּדַע שׁוֹבְעָא
(נ"י שְׁבָעָא) בְּאֶרֶץ מִן קָדָם כִּפְנָא הַהוּא דִּיהִי
כְּתוּב בֶּן אַרְי תְּקִיף הוּא לְחֻדָּא: לב וְעַל הַשָּׁנוֹת
הַחֲלוֹם אֶל־פְּרָעָה פְּעָמִים כִּי־נִכּוֹן הַדְּבָר מִעַם
הָאֱלֹהִים וּמִמָּהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: וְעַל הַשָּׁנוֹת
הַחֲלוֹם אֶל־פְּרָעָה פְּעָמִים כִּי־נִכּוֹן הַדְּבָר מִעַם
הָאֱלֹהִים וּמִמָּהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: וְעַל דְּאִתְּנִית
חֲלָמָא לַפְּרָעָה תְּתִין זְמַנִּין אַרְי תְּקִין פִּתְגָמָא מִן
קָדָם יִי וְאוֹחִי יִי לְמַעֲבָדָה: לד וְעַתָּה יִרְא פְּרָעָה
אִישׁ נִבּוֹן וְחָכָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם:
וְעַתָּה יִרְא פְּרָעָה אִישׁ נִבּוֹן וְחָכָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַכֵּן יַחְזִי פְּרָעָה גָבֵר סוֹכְלָתָן
וְחַפְּסִים וּמִנְיָה עַל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם: לה יַעֲשֶׂה
פְּרָעָה וַיִּפְקֹד פְּקָדִים עַל־הָאֶרֶץ וְחֲמוּשׁ אֲתִי־הָאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנִין הַשֹּׁבַע: יַעֲשֶׂה פְּרָעָה וַיִּפְקֹד
פְּקָדִים עַל־הָאֶרֶץ וְחֲמוּשׁ אֲתִי־הָאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת
שָׁנִין הַשֹּׁבַע: יַעֲבֹד פְּרָעָה וַיִּמְנִי מִהִימָנִין עַל אֶרֶץ
וַיִּזְרוּ יָת אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנִין שׁוֹבְעָא (נ"י
שְׁבָעָא): לו וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֵל הַשָּׁנִים
הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת יָד־
פְּרָעָה אֹכֵל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֵל
הַשָּׁנִים הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ־בָר תַּחַת
יָד־פְּרָעָה אֹכֵל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: וַיִּכְנָשׁוּן יָת כָּל
עִיבוֹר שָׁנִיא טָבֵן דְּאֲתִינָן הָאֵלִין וַיִּצְרוּן עִיבוֹר
תַּחוֹת יָדָא דְּפְרָעָה עִיבוֹרָא בְּקִירוֹנָא וַיִּשְׁרוּן:
ז וְהָיָה הָאֹכֵל לְפָקֶדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנִין הָרַעֲב
אֲשֶׁר תִּהְיֶינָן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִכְפַּר הָאֶרֶץ
בְּרַעֲב: וְהָיָה הָאֹכֵל לְפָקֶדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנִין
הָרַעֲב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִכְפַּר
הָאֶרֶץ בְּרַעֲב: וַיְהִי עֲבוּרָא גִנְזִי (לְעֲמָא ד) לְאֶרֶץ
לְשִׁבְעַת שָׁנִין כִּפְנָא דִּי תִּהְיוּן בְּאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וְלֹא
תִשְׁתִּיצִי עֲמָא דְּאֶרֶץ כִּכְפָּנָא: ח וַיִּיטֹב הַדְּבָר
בְּעֵינֵי פְּרָעָה וּבְעֵינֵי כָּל־עַבְדָּיו: וַיִּיטֹב הַדְּבָר
בְּעֵינֵי פְּרָעָה וּבְעֵינֵי כָּל־עַבְדָּיו: וַיִּשְׁפֹּר פִּתְגָמָא

בְּעֵינַי פֶּרַעַה וּבְעֵינַי כָּל עַבְדֹּהִי: לֹא וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה
 אֲלֵעֲבֹדְיוֹ הַנִּמְצָא כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים
 בּוֹ: וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה אֲלֵעֲבֹדְיוֹ הַנִּמְצָא כֹּה־אִישׁ
 אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: וַאֲמַר פֶּרַעַה לַעֲבֹדְהִי
 הִישָׁתַכְח כְּדִין גָּבֵר דֵּי רוּחַ גְּבוּאָה מִן קֳדָם יי בַּה:
 שְׁלִישִׁי לֹא וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה אֲלֵי־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ
 אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֶת־כְּלֹאֹת אֵי־נִבְּוֹן וַחֲכָם
 כְּמוֹךְ: וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה אֲלֵי־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ
 אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֶת־כְּלֹאֹת אֵי־נִבְּוֹן וַחֲכָם כְּמוֹךְ:
 וַאֲמַר פֶּרַעַה לְיוֹסֵף בְּתֵר דְּאוֹדַע יי יִתֶּךָ יֵת כָּל דָּא
 לִית סְכֻלְתָּן וַחֲפִים כְּוֹתֶךָ: מֵאִתְּהָ תִּהְיֶה עַל־
 בֵּיתִי וְעַל־פִּידִי יִשָּׁק כְּלַעֲמִי רַק הַכֶּסֶּף אֲגַדֵּל
 מִמֶּךָ: אִתְּהָ תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּידִי יִשָּׁק כְּלַעֲמִי
 רַק הַכֶּסֶּף אֲגַדֵּל מִמֶּךָ: אִתְּהָ תִּהְיֶה מִמֶּנָּה עַל בֵּיתִי
 וְעַל מִימְרֶךָ יִתְּנִן כָּל עַמִּי לַחֹד כְּרָסִי מִלְּכוּתָא
 הַדִּין אִיהִי יָקִיר מִנֶּךָ: מֵא וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה אֲלֵי־יוֹסֵף
 רֵאֵה נִתְּתִי אִתְּךָ עַל כָּל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר
 פֶּרַעַה אֲלֵי־יוֹסֵף רֵאֵה נִתְּתִי אִתְּךָ עַל כָּל־אַרְצָן
 מִצְרַיִם: וַאֲמַר פֶּרַעַה לְיוֹסֵף חַזִּי מִגִּיתִי יִתֶּךָ עַל
 כָּל אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם: מֵב וַיֹּסֶר פֶּרַעַה אֶת־טַבַּעְתּוֹ
 מִעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אִתְּהָ עַל־יַד יוֹסֵף וַיִּלְבָּשׁ אֹתוֹ
 בְּגָדֵי־שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל־צוּאָרָו: וַיֹּסֶר
 פֶּרַעַה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מִעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אִתְּהָ עַל־יַד
 יוֹסֵף וַיִּלְבָּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי־שֵׁשׁ וַיַּשֶּׂם רֶבֶד הַזָּהָב
 עַל־צוּאָרָו: וְאַעֲדִי פֶרַעַה יֵת עֲזָקְתָּהּ מִעַל יְדָהּ
 וַיִּהְיֶה יֵתָה עַל יְדָא דְּיוֹסֵף וְאַלְבִּישׁ יֵתָה לְבוּשִׁין
 דְּבוּזִין וְשׁוּי מְנִיכָא דְּדִהָבָא עַל צוּאָרָהּ: מֵג וַיִּרְכַּב
 אֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנָיו
 אֲבֵרָךְ וַנִּתְּנִין אֹתוֹ עַל כָּל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַיִּרְכַּב
 אֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנָיו
 אֲבֵרָךְ וַנִּתְּנִין אֹתוֹ עַל כָּל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וְאַרְכִּיב
 יֵתָה בְּרִתְּפָא תִּגְיֵתָא (נ"י תִּגְיֵתָא) דֵּי לֹא וְאַכְרִיזוּ
 קְדָמוּהִי דִּין אָבָא לְמַלְכָּא וּמִנִּי יֵתָה עַל כָּל אֲרַעָא
 דְּמִצְרַיִם: מֵד וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה אֲלֵי־יוֹסֵף אֲנִי פֶּרַעַה

וּבְלַעֲדִידִךְ לֹא־יָרִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ וְאֶת־רַגְלוֹ
 בְּכָל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה אֲלֵי־יוֹסֵף אֲנִי
 פֶּרַעַה וּבְלַעֲדִידִךְ לֹא־יָרִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ וְאֶת־רַגְלוֹ
 בְּכָל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַאֲמַר פֶּרַעַה לְיוֹסֵף אֲנִי פֶּרַעַה
 וְכֵר מִימְרֶךָ לֹא יָרִים גָּבֵר יֵת יְדָהּ לְמִיחַד זִין וַיִּת
 רָגְלָה לְמִרְכַּב עַל סוּסָא כָּל אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם:
 מֵה וַיִּקְרָא פֶּרַעַה שְׁם־יוֹסֵף צַפְנָת פַּעֲנָח וַיִּתֵּן־לוֹ
 אֶת־אֶסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶּרַעַת כְּתָן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא
 יוֹסֵף עַל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַיִּקְרָא פֶּרַעַה שְׁם־יוֹסֵף
 צַפְנָת פַּעֲנָח וַיִּתֵּן־לוֹ אֶת־אֶסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶּרַעַת כְּתָן
 אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַיִּקְרָא
 פֶּרַעַה שׁוֹם יוֹסֵף גָּבֵרָא דְּמִשְׁמָרְן גִּלְזָן לֹא וַיִּהְיֶה
 לֹא יֵת אֶסְנַת בַּת פּוֹטִי פֶּרַעַת רַבָּא דְּאוֹן לְאַתְתָּא
 וַיִּנְפֹּק יוֹסֵף (שְׁלִיט) עַל אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם: מֵו וַיֹּסֶף
 בְּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פֶּרַעַה מְלֹךְ־
 מִצְרַיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פֶּרַעַה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־
 אֲרָץ מִצְרַיִם: וַיֹּסֶף בְּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי
 פֶּרַעַה מְלֹךְ־מִצְרַיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פֶּרַעַה וַיַּעֲבֹר
 בְּכָל־אַרְצָן מִצְרַיִם: וַיֹּסֶף בַּר תְּלָתִין שָׁנִין כִּד קָם
 קָדָם פֶּרַעַה מִלְכָּא דְּמִצְרַיִם וַיִּנְפֹּק יוֹסֵף מִן קֳדָם
 פֶּרַעַה וַעֲבֹר (שְׁלִיט) בְּכָל אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם:
 מֵז וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַת שָׁנִי הַשְּׁבַע לְקַמְצִים:
 וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַת שָׁנִי הַשְּׁבַע לְקַמְצִים: וַיִּכְנָשׁוּ
 דִּירֵי אֲרַעָא בְּשִׁבְעַת שָׁנִי שׁוֹבְעָא (נ"י שׁוֹבְעָא)
 עֵיבוּרָא לְאוֹצְרִין: מֵח וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֵל אֶשְׁבַּע
 שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאַרְצָן מִצְרַיִם וַיִּתֵּן־אֹכֵל בַּעֲרִים
 אֹכֵל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נִתְּן בַּתּוֹכָהּ:
 וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֵל אֶשְׁבַּע שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאַרְצָן
 מִצְרַיִם וַיִּתֵּן־אֹכֵל בַּעֲרִים אֹכֵל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר
 סְבִיבֹתֶיהָ נִתְּן בַּתּוֹכָהּ: וַיִּכְנָשׁ יֵת כָּל עֵיבוּר שְׁבַע
 שָׁנִין דֵּי הָיוּ בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וַיִּהְיֶה עֵיבוּר בְּקוֹרְנָא
 עֵבוּר חֻקַּל קָרְתָּא דֵּי כְּסִתְרִנְהָא יִהְיֶה בְּגוּהָ:
 מֵט וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחוֹל הַיָּם הִרְבָּה מְאֹד עַד
 כִּי־חֲדַל לְסַפֵּר כִּי־אֵין מִסְפָּר: וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר

פָּרַעַה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם
 תַּעֲשׂוּ: וּכְפָנָת כָּל אֲרָעָא דְּמִצְרַיִם וַצִּחוּ עֲמָא
 (קָדָם) לְפָרַעַה (עַל) לְלַחֲמָא וְאָמַר פָּרַעַה לְכָל
 מִצְרָאֵי אֵיזִילוּ לְוֹת יוֹסֵף דִּי יִימַר לְכוּן תַּעֲבֹדוּן:
 וְהָרַעַב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁכַּר לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֹק
 הָרַעַב בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: וְהָרַעַב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי
 הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁכַּר
 לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֹק הָרַעַב בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: וְכַפְנָא הָוָה
 עַל כָּל אֲפִי אֲרָעָא וּפְתַח יוֹסֵף ית כָּל (אוֹצְרָא)
 דִּי בַּהוֹן עִיבּוּרָא וַזְבִּין לְמִצְרַיִם וַתְּקִיף כַּפְנָא
 בְּאֲרָעָא דְּמִצְרַיִם: וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה
 לְשֹׁכֵר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרַעַב בְּכָל־הָאָרֶץ:
 וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה לְשֹׁכֵר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק
 הָרַעַב בְּכָל־הָאָרֶץ: וְכָל דִּירֵי אֲרָעָא עָלוּ לְמִצְרַיִם
 לְמִזְבֵּן עִיבּוּרָא מִן יוֹסֵף אֲרִי תְקִיף כַּפְנָא בְּכָל
 אֲרָעָא: « וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשְׁכַר בְּמִצְרַיִם
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ: וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי
 יֵשְׁכַר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה
 תִּתְרָאוּ: וְחָזָא יַעֲקֹב אֲרִי אֵית עִיבּוּרָא מִזְבֵּן
 בְּמִצְרַיִם וְאָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְחַזְּזוּן:
 דַּ וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמַעְתִּי כִּי יֵשְׁכַר בְּמִצְרַיִם
 רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁכְרוּ־לָנוּ מִשֶּׁם וְנָחִיָּה וְלֹא נָמוּת:
 וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמַעְתִּי כִּי יֵשְׁכַר בְּמִצְרַיִם רְדוּ־
 שָׁמָּה וְשִׁכְרוּ־לָנוּ מִשֶּׁם וְנָחִיָּה וְלֹא נָמוּת: וְאָמַר
 הָא שְׂמַעִית אֲמַרִּין אֲרִי אֵית עִיבּוּרָא מִזְבֵּן
 בְּמִצְרַיִם חוּתוּ לְתַמָּן וַזְבִּינוּ לָנָא מִתַּמָּן וְנָחִי וְלֹא
 נָמוּת: דַּ וַיֵּרְדּוּ אַחֲרֵי־יוֹסֵף עֶשְׂרֵה לְשָׁכַר בְּר
 מִמִּצְרַיִם: וַיֵּרְדּוּ אַחֲרֵי־יוֹסֵף עֶשְׂרֵה לְשָׁכַר בְּר
 מִמִּצְרַיִם: וְנִחְתּוּ אַחֵי יוֹסֵף עֶסְרָא לְמִזְבֵּן עִיבּוּרָא
 מִמִּצְרַיִם: דַּ וְאֶת־בְּנֵימִין אַחֵי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח
 יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאנוּ אֶסּוֹן:
 וְאֶת־בְּנֵימִין אַחֵי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו
 כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאנוּ אֶסּוֹן: וְזֵית בְּנֵימִין אַחֻהִי

בַּחֹל הַיָּם הִרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־חָדַל לְסַפֵּר כִּי־אֵין
 מִסְפָּר: וּכְנֵשׁ יוֹסֵף עִיבּוּרָא כַּחֲלָא דִּי־מָא סְגִי לְחַדָּא
 עַד דִּי פִסַּק לְמַמְנֵי אֲרִי לֵית מַנְיָן: דַּ וְלִיוֹסֵף יָלַד
 שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרַם תְּבוֹא שְׁנַת הָרַעַב אֲשֶׁר
 יִלְדֶּה־לוֹ אֶסְנַת בַּת־פּוּטִי פֶרַע כְּתָן אֹזן: וְלִיוֹסֵף
 יָלַד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרַם תְּבוֹא שְׁנַת הָרַעַב אֲשֶׁר
 יִלְדֶּה־לוֹ אֶסְנַת בַּת־פּוּטִי פֶרַע כְּתָן אֹזן: וְלִיוֹסֵף
 אֶת־יִלִּיד תַּרְתִּין בְּנִין עַד לֹא עָלַת שְׂמָא דְּכַפְנָא
 דִּילִידַת לֶה אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פֶרַע רַבָּא דְּאֹזן:
 נַ וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שְׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנֵי
 אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עַמְלִי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי: וַיִּקְרָא
 יוֹסֵף אֶת־שְׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנֵי אֱלֹהִים
 אֶת־כָּל־עַמְלִי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי: וַיִּקְרָא יוֹסֵף ית
 שׁוֹם בּוֹכְרָא מְנַשֶּׁה אֲרִי אֲנִשְׁנֵי יִי ית כָּל עַמְלִי
 וְזֵית כָּל בֵּית אָבִי: נַ וְאֵת שְׁם הַשְּׁנִי קָרָא
 אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאָרֶץ עֲנִי: וְאֵת שְׁם
 הַשְּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאָרֶץ עֲנִי:
 וְזֵית שׁוֹם תִּנְיָנָא קָרָא אֶפְרַיִם אֲרִי אֲפִשְׁנֵי יִי בְּאֲרַע
 שְׁעָבוּדִי:

רַבִּיעַ נַ וּתְכַלִּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה
 בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: וּתְכַלִּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע אֲשֶׁר
 הָיָה בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: וּשְׁלִימַת שְׁבַע שְׁנֵי שׁוֹכְעָא
 (נִי שְׁבַע) דִּי הָוָה בְּאֲרָעָא דְּמִצְרַיִם:
 נַ וּתְחַלִּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הָרַעַב לְבֹא בְּאֲשֶׁר אָמַר
 יוֹסֵף וַיְהִי רָעַב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אָרֶץ
 מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם: וּתְחַלִּינָה שְׁבַע שְׁנֵי הָרַעַב
 לְבֹא בְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעַב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת
 וּבְכָל־אָרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם: וּשְׁרִיאַת שְׁבַע שְׁנֵי
 כַּפְנָא לְמִיעַל כְּמָא דִּי אָמַר יוֹסֵף וְהָוָה כַּפְנָא בְּכָל
 אֲרַעְתָּא וּבְכָל אֲרָעָא דְּמִצְרַיִם הָוָה לְחֶמָּא:
 נַ וּתַרְעַב כָּל־אָרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־
 פָּרַעַה לֵּלְחֶם וַיֹּאמֶר פָּרַעַה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ
 אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ: וּתַרְעַב כָּל־
 אָרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פָּרַעַה לֵּלְחֶם וַיֹּאמֶר

דיוסף לא שלח יעקב עם אחוהי ארי אמר דלמא
 יערענה מותא: ה ויבאו בני ישראל לשבר
 בתוך הבאים כיהיה הרעב בארץ כנען: ויבאו
 בני ישראל לשבר בתוך הבאים כיהיה הרעב
 בארץ כנען: ואתו בני ישראל למזבן עיבורא כגו
 עליא ארי תה כפנא בארעא דכנען: ו יוסף הוא
 השליט עליהארץ הוא המשפיר לכל-עם
 הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוורלו אפים
 ארצה: ויוסף הוא השליט עליהארץ הוא
 המשפיר לכל-עם הארץ ויבאו אחי יוסף
 וישתחוורלו אפים ארצה: ויוסף הוא דשליט על
 ארעא הוא דזבין עיבורא לכל עמא דארעא ואתו
 אחי יוסף וסגידו לה על אפיא על ארעא: ו וירא
 יוסף את-אחיו ויפרם ויתנבר אליהם וידבר
 אתם קשות ויאמר אליהם מאין באתם ויאמרו
 מארץ כנען לשבר-אכל: וירא יוסף את-אחיו
 ויפרם ויתנבר אליהם וידבר אתם קשות ויאמר
 אליהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען לשבר-
 אכל: וחזא יוסף ת אחוהי ואשתמודענון וחשיב
 מה דמליל להון ומליל עמהון קשיא ואמר להון
 מנן אתיתון ואמרו מארעא דכנען למזבן
 עיבורא: ה ויפר יוסף את-אחיו והם לא
 הכירו: ויפר יוסף את-אחיו והם לא
 הכירו: ואשתמודע יוסף ת אחוהי ואנון לא
 אשתמודעה: ה ויזכר יוסף את החלמות אשר
 חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם לראות
 את-ערות הארץ באתם: ויזכר יוסף את
 החלמות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים
 אתם לראות את-ערות הארץ באתם: ודכיר
 יוסף ת חלמא די חלים להון ואמר להון
 מאללין אתון למחזי ת בדקא דארעא אתיתון:
 ו ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר-
 אכל: ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר-
 אכל: ואמרו לה לא רבנוי ועבדיך עלו למזבן

עיבורא: יא פלנו בני איש-אחד נחנו בנים
 אנחנו לא-היו עבדיך מרגלים: פלנו בני איש-
 אחד נחנו בנים אנחנו לא-היו עבדיך מרגלים:
 פלנא בני גברא חד נחנא פניני אנחנא לא הו
 עבדיך אלילי: י ויאמר אליהם לא כיערות
 הארץ באתם לראות: ויאמר אליהם לא כיערות
 הארץ באתם לראות: ואמר להון לא ארי בדקא
 דארעא אתיתון למחזי: י ויאמרו שנים עשר
 עבדיך אחים: אנחנו בני איש-אחד בארץ
 כנען והנה הקטן את-אבינו היום והאחד
 איננו: ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים: אנחנו
 בני איש-אחד בארץ כנען והנה הקטן את-אבינו
 היום והאחד איננו: ואמרו תרין עסר עבדיך אחין
 אנחנא בני גברא חד בארעא דכנען והא זעירא
 עם אבונא יומא דין וחד ליתוהי: י ויאמר
 אליהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם לאמר
 מרגלים אתם: ויאמר אליהם יוסף הוא אשר
 דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם: ואמר להון
 יוסף הוא די מלילת עמכון למימר מאלילי
 אתון: יו בואת תבחנו חי פרעה אס-תצאו מזה
 כי אס-בבוא אחיכם הקטן הנה: בואת תבחנו
 חי פרעה אס-תצאו מזה כי אס-בבוא אחיכם
 הקטן הנה: בואת תבחנו חי פרעה אס תפקון
 מכא אלהין במתי אחוכון זעירא הכא: יז שלחו
 מכם אחד ויקח את-אחיכם ואתם האסרו
 ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם-לא חי
 פרעה כי מרגלים אתם: שלחו מכם אחד ויקח
 את-אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת
 אתכם ואם-לא חי פרעה כי מרגלים אתם: שלחו
 מנכון חד וידבר ת אחוכון ואתון התאסרון
 ויתבחנון פתגמיכון הקשוט אתון אמרין ואם לא
 חי פרעה ארי מאלילי אתון: יז ויאסף אתם
 אל-משמר שלשת ימים: ויאסף אתם אל-משמר
 שלשת ימים: ויכנש יתהון (לביית) למטרא תלתא

יומין: יי ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את־האלהים אני ירא: ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את־האלהים אני ירא: ואמר להון יוסף ביוםא תליתא דא עיבדו וקיימו מן קדם יי אנא דחל:

חמישי יט אם־פנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון פתיכם: אם־פנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון פתיכם: אם פיגני אתון אחוכון חד יתאסר בבית מטרתכון ואתון איזילו אובילו עיבורא דחסיר בביתכון: כ ואת־אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דברים ולא תמותו ויעשורכן: ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דברים ולא תמותו ויעשורכן: וית אחוכון ועירא פיתון לותי ויהימנון פתגמיכון ולא תמותון ועבדו כן: כא ויאמרו איש אל־אחיו אבל־אשמים | אנחנו על־אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על־כן באה אלינו הצרה הזאת: ויאמרו איש אל־אחיו אבל־אשמים | אנחנו על־אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על־כן באה אלינו הצרה הזאת: ואמרו גבר לאחיהי בקושטא חביבין אנחנו על אחונא די חזינא עקת נפשה כד הוה מתחנן לנא ולא קבלנא מנה על כן אתא לותנא עקתא דא: כב ויען ראובן אתם לאמר הלוא אמרתי אליכם | לאמר אל־תחטאו בילד ולא שמעתם וגם־דמו הנה נדרש: ויען ראובן אתם לאמר הלוא אמרתי אליכם | לאמר אל־תחטאו בילד ולא שמעתם וגם־דמו הנה נדרש: ואתיב ראובן יתהון למימר הלוא אמרית לותכון למימר לא תחובון (נ"י תחטאון) בעולימא ולא קבלתון ואף דמה הא מתבעי: כג והם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בינתם: והם לא ידעו

כי שמע יוסף כי המליץ בינתם: ואנון לא ידעון ארי שמיע יוסף ארי מתרגמן הוה ביניהון: כד ויפב מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את־שמעון ויאסר אותו לעיניהם: ויפב מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את־שמעון ויאסר אותו לעיניהם: ואסתחר מעליהון ויבא ותב לותהון ומליל עמהון וידבר מלותהון ית שמעון ואסר יתה לעיניהון: כה ויצו יוסף וימלאו את־כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל־שקו ולתת להם צדה לדרך ויעש להם כן: ויצו יוסף וימלאו את־כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל־שקו ולתת להם צדה לדרך ויעש להם כן: ופקיד יוסף ומלו ית מניהון עיבורא ולא תבא כספיהון גבר לסקה ולמתן להון וודין לארחא ועבד להון כן: כו וישאו את־שברם על־חמריהם וילכו משם: וישאו את־שברם על־חמריהם וילכו משם: ונטלו ית עיבורהון על חמריהון ואזלו מתמן: כז ויפתח האחד את־שקו לתת מספוא לחמרו במלון וירא את־כספו והנה־הוא כפי אמתחתו: ויפתח האחד את־שקו לתת מספוא לחמרו במלון וירא את־כספו והנה־הוא כפי אמתחתו: ופתח חד ית סקה למתן כסתא לחמרה בבית מבתא וחזא ית כספה והא הוא בפום טוענה: כח ויאמר אל־אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לפם ויחרדו איש אל־אחיו לאמר מה־זאת עשה אלהים לנו: ויאמר אל־אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לפם ויחרדו איש אל־אחיו לאמר מה־זאת עשה אלהים לנו: ואמר לאחיהי אתותב כספי ואף הא בטועני ונפק מדע לבהון ותהוה גבר לאחיהי למימר מה דא עבד יי לנא: כט ויבאו אל־יעקב אביהם ארצה כנען ויגידו לו את כל־הקרת אתם לאמר: ויבאו אל־יעקב אביהם

אֶרֶצָה בָּנֵעַן וַיַּגְדִּירוּ לוֹ אֶת כָּל־הַקֶּרֶת אֲתָם לֵאמֹר:
וְאֵתוּ לֹת יַעֲקֹב אֲבוֹהוֹן אֶרֶעָא דְכָנָעַן וַחֲוִיו (נ"י
וַחֲוִיאוּ) לֵה יֵת כָּל דְּאֶרְעָן יִתְהוֹן לְמִימַר: ל דְּכָר
הָאִישׁ אֲדָנִי הָאֶרֶץ אֲתָנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתָנוּ
בְּמִרְגָּלִים אֶת־הָאֶרֶץ: דְּכָר הָאִישׁ אֲדָנִי הָאֶרֶץ
אֲתָנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתָנוּ בְּמִרְגָּלִים אֶת־הָאֶרֶץ:
מַלִּיל גִּבְרָא רַבּוּנָא דְאֶרֶעָא עֲמָנָא קִשְׁיָן (נ"י
קִשְׁיָן) וַיְהִי יִתְנָא כְּמַלְלִיל יֵת אֶרֶעָא: לֹא וַנֵּאמַר
אֲלוֹי בָּנִים אֲנַחְנוּ לֹא הֵיִינוּ מִרְגָּלִים: וַנֵּאמַר
אֲלוֹי בָּנִים אֲנַחְנוּ לֹא הֵיִינוּ מִרְגָּלִים: וַאֲמַרְנָא לֵה
כִּיּוֹנִי אֲנַחְנָא לֹא הָיִינוּ מַלְלִילִי: לֹא שְׁנִים־עֶשְׂרִי
אֲנַחְנוּ אַחִים בְּנֵי אֲבִינוּ הָאֶחָד אֵינְנוּ וְהַקְטָן
הַיּוֹם אֶת־אֲבִינוּ בָּאֶרֶץ בָּנֵעַן: שְׁנִים־עֶשְׂרִי אֲנַחְנוּ
אַחִים בְּנֵי אֲבִינוּ הָאֶחָד אֵינְנוּ וְהַקְטָן הַיּוֹם
אֶת־אֲבִינוּ בָּאֶרֶץ בָּנֵעַן: תְּרִין עֶסֶר אֲנַחְנָא אַחִין
בְּנֵי אֲבוּנָא חַד לִיתוּהִי וְזַעֲרָא יוֹמָא דִּין עִם
אֲבוּנָא בְּאֶרֶעָא דְכָנָעַן: לֹא וַנֵּאמַר אֲלוֹינוּ הָאִישׁ
אֲדָנִי הָאֶרֶץ בְּזֹאת אֲדַע כִּי בָנִים אַתֶּם אַחִיכֶם
הָאֶחָד הִנִּיחוּ אֹתִי וְאֶת־רַעְכוֹן בְּתִיכֶם קָחוּ
וְלָכוּ: וַיֹּאמֶר אֲלוֹינוּ הָאִישׁ אֲדָנִי הָאֶרֶץ בְּזֹאת אֲדַע
כִּי בָנִים אַתֶּם אַחִיכֶם הָאֶחָד הִנִּיחוּ אֹתִי וְאֶת־
רַעְכוֹן בְּתִיכֶם קָחוּ וְלָכוּ: וַאֲמַר לָנָא גִבְרָא רַבּוּנָא
דְּאֶרֶעָא בְּדָא אֲדַע אֲרִי כִּיּוֹנִי אַתּוֹן אַחוּכוֹן חַד
שְׂבוּקוּ לְוֹתִי וְיֵת עֵיבוּרָא דְחִסְרִי בְּכַתִּיכוֹן סִיבּוּ
וְאִזְלוּ: לֹא וְהִבִּיאוּ אֶת־אַחִיכֶם הַקְטָן אֲלֵי
וְאֲדַעֵה כִּי לֹא מִרְגָּלִים אַתֶּם כִּי בָנִים אַתֶּם
אֶת־אַחִיכֶם אַתּוֹן לָכֶם וְאֶת־הָאֶרֶץ תִּסְחֲרוּ:
וְהִבִּיאוּ אֶת־אַחִיכֶם הַקְטָן אֲלֵי וְאֲדַעֵה כִּי לֹא
מִרְגָּלִים אַתֶּם כִּי בָנִים אַתֶּם אֶת־אַחִיכֶם אַתּוֹן
לָכֶם וְאֶת־הָאֶרֶץ תִּסְחֲרוּ: וַאֲיִתִּיאוּ יֵת אַחוּכוֹן
זַעֲרָא לְוֹתִי וְאֲדַע אֲרִי לֹא מַלְלִילִי אַתּוֹן אֲרִי
כִּיּוֹנִי אַתּוֹן יֵת אַחוּכוֹן אַתּוֹן לָכוֹן וְיֵת אֶרֶעָא
תַּעֲבִדוֹן בַּה סְחוּרְתָּא: לֹא וַיְהִי הֵם מְרִיקִים
שְׁקִיָּהּ וְהִנֵּה־אִישׁ צֹרֶר־כֶּסֶף בִּשְׁקוֹ וַיֵּרְאוּ

אֶת־צֹרֶרוֹת בְּסָפִיהֶם הֵמָּה וַאֲבִיהֶם וַיֵּירְאוּ: וַיְהִי
הֵם מְרִיקִים שְׁקִיָּהּ וְהִנֵּה־אִישׁ צֹרֶר־כֶּסֶף בִּשְׁקוֹ
וַיֵּרְאוּ אֶת־צֹרֶרוֹת בְּסָפִיהֶם הֵמָּה וַאֲבִיהֶם וַיֵּירְאוּ:
וְהִנֵּה אַנְוֹן מְרִיקִין סָפִיהוֹן וְהָא גִבְר צָרִיר כֶּסֶפָה
בְּסָפָה וַחֲזוּ יֵת צָרִיר כֶּסֶפִּיהוֹן אַנְוֹן וַאֲבוּהוֹן
וַדְחִילוּ: לֹא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי
שְׂכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ וְאֶת־בְּנֵימָן
תִּקְחוּ עָלֵי הָיוּ כְּלָנָה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב
אֲבִיהֶם אֹתִי שְׂכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ
וְאֶת־בְּנֵימָן תִּקְחוּ עָלֵי הָיוּ כְּלָנָה: וַאֲמַר לְהוֹן
יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן יִתִּי אַתְּקִלְתוֹן יוֹסֵף לִיתוּהִי
וְשִׁמְעוֹן לֹא תְהֵה חָכָא (לִיתוּהִי) וְיֵת בְּנֵימָן
תִּדְבְּרוֹן עָלֵי הָיוּ כְּלָחוֹן: לֹא וַיֹּאמֶר רָאוּבֵן אֶל־
אֲבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי בְנֵי תְּמִית אִם־לֹא אֲבִיֹּנוּ
אֱלִיד תִּנֵּה אֹתוֹ עַל־יְדֵי וְאָנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֲלֵיד:
וַיֹּאמֶר רָאוּבֵן אֶל־אֲבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי בְנֵי תְּמִית
אִם־לֹא אֲבִיֹּנוּ אֱלִיד תִּנֵּה אֹתוֹ עַל־יְדֵי וְאָנִי
אֲשִׁיבֶנּוּ אֲלֵיד: וַאֲמַר רָאוּבֵן לֹת אֲבוּהִי לְמִימַר
יֵת תְּרִין בְּנֵי תְּמִית אִם לֹא אִיתְּנָה לְוֹתְךָ חַב יִתְּנָה
עַל יְדֵי וְאָנָא אֶתְכַנְנָה לָךְ: לֹא וַיֹּאמֶר לֹא־יִרְדַּבְּ בְּנֵי
עֲמֻכָּם כִּי־אֲחִיו מָת וְהוּא לְבָדוּ גִשְׁאָר וְקִרְאָהוּ
אֶסוֹן בְּדִרְדָּךְ אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרְדְתֶם אֶת־
שִׁיבְתִּי בִּיּוֹן שְׂאוּלָה: וַיֹּאמֶר לֹא־יִרְדַּבְּ בְּנֵי עֲמֻכָּם
כִּי־אֲחִיו מָת וְהוּא לְבָדוּ גִשְׁאָר וְקִרְאָהוּ אֶסוֹן
בְּדִרְדָּךְ אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרְדְתֶם אֶת־שִׁיבְתִּי בִּיּוֹן
שְׂאוּלָה: וַאֲמַר לֹא יָחוּת בְּרִי עֲמֻכוֹן אֲרִי אַחוּהִי
מִית וְהוּא בְּלַחֲדוּהִי אֲשַׁתָּאָר וַיַּעֲרַעְנָה מוֹתָא
בְּאַרְחָא דִּי תַּחֲכוֹן בַּה וַתַּחֲתוֹן יֵת שִׁיבְתִּי בְּדוּנָא
לְשָׂאוֹל: « וְהִרְעֵב כָּבֵד בָּאֶרֶץ: וְהִרְעֵב כָּבֵד
בָּאֶרֶץ: וְכִפְנָא תְּקִיף בָּאֶרֶעָא: לֹא וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלוּ
לֵאכֹל אֶת־הַשֹּׁבֵר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שְׂבוּ שְׂבוּרֵילְנוּ מְעַט־אֲכָל: וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר כָּלוּ לֵאכֹל אֶת־הַשֹּׁבֵר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ
מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שְׂבוּ שְׂבוּרֵילְנוּ

מַעֲט־אֶכֶּל: וְהָיָה כִּד סִפְקוֹ (עֵינַי רַשׁ"י) לְמִיכַל
 יֵת עֵיבֹרָא דְאִיתִּיאוּ מִמְּצָרִים וְאָמַר לְהוֹן אַבּוּהוֹן
 תּוּבוּ זְבוּנוּ לָנָא זְעִיר עֵיבֹרָא: ג וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הָעֵד בְּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר
 לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתי אַחִיכֶם אִתְּכֶם: וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הָעֵד בְּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר
 לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתי אַחִיכֶם אִתְּכֶם: וְאָמַר לֵה
 יְהוּדָה לְמִימַר אִסְהֵדָא אִסְהֵדָא בְּנָא גְבָרָא לְמִימַר
 לֹא תַחְזוֹן אִפִּי אֶלְהִין כִּד אַחוּכוֹן עִמְכוֹן:
 ו אִם־יִשְׁעֵךְ מִשְׁלַח אֶת־אֲחִינוּ אִתְּנוּ גִרְדָּה
 וְנִשְׁבַּרְהָ לָךְ אֶכֶּל: אִם־יִשְׁעֵךְ מִשְׁלַח אֶת־אֲחִינוּ
 אִתְּנוּ גִרְדָּה וְנִשְׁבַּרְהָ לָךְ אֶכֶּל: אִם אֵיתָךְ מִשְׁלַח
 יֵת אַחוּנָא עִמָּנָא גִיחוֹת וְנִזְבֹּן לָךְ עֵיבֹרָא:
 ה וְאִם־אֵינְךָ מִשְׁלַח לֹא גִרְדָּה כִּי־הָאִישׁ אָמַר
 אֵלָינוּ לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתי אַחִיכֶם אִתְּכֶם:
 וְאִם־אֵינְךָ מִשְׁלַח לֹא גִרְדָּה כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלָינוּ
 לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתי אַחִיכֶם אִתְּכֶם: וְאִם לֵיתָךְ
 מִשְׁלַח לֹא גִיחוֹת אַרְי גְּבָרָא אָמַר לָנָא לֹא תַחְזוֹן
 אִפִּי אֶלְהִין כִּד אַחוּכוֹן עִמְכוֹן: ו וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל
 לָמָּה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ הָעוֹד לָכֶם אַח:
 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ
 הָעוֹד לָכֶם אַח: וְאָמַר יִשְׂרָאֵל לָמָּה אֲבֹאֲשֶׁתוֹן לִי
 לְחֻזָּא לְגְבָרָא הָעֵד כְּעַן לָכוֹן אַחָא: ו וַיֹּאמְרוּ
 שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ וְלְמוֹלְדֵתָנוּ לֵאמֹר הָעוֹד
 אֲבִיכֶם חַי הָיִשׁ לָכֶם אַח וְנִגְדִּלּוּ עַל־פִּי
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִידּוּעַ גִּדּוּעַ כִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ
 אֶת־אֲחִיכֶם: וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ
 וְלְמוֹלְדֵתָנוּ לֵאמֹר הָעוֹד אֲבִיכֶם חַי הָיִשׁ לָכֶם אַח
 וְנִגְדִּלּוּ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִידּוּעַ גִּדּוּעַ כִּי
 יֹאמֶר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וְאָמְרוּ מִשְׁאֵל שְׂאֵל
 גְּבָרָא לָנָא וְלִילְדוּתָנָא לְמִימַר הָעֵד כְּעַן אַבּוּכוֹן
 קַיִם הָאֵית לָכוֹן אַחָא וְחֻינָא לֵה עַל מִימַר
 פִּתְגָמָא הָאֵלִין הַמַּדְעַ הַרְינָא יָדְעִין אַרְי יִימַר
 אוּחִיתוּ יֵת אַחוּכוֹן: ח וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל

אֲבִיו שְׁלַחַה הָנֵעַר אֲתִי וְנִקּוּמָה וְנִלְכָּה וְנַחֲיָה
 וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־טַפָּנוּ: וַיֹּאמֶר
 יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲבִיו שְׁלַחַה הָנֵעַר אֲתִי וְנִקּוּמָה
 וְנִלְכָּה וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה
 גַּם־טַפָּנוּ: וְאָמַר יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל אַבּוּהִי שְׁלַח
 עוֹלִימָא עִמִּי וְנָקִים וְנִזִּיל וְנִיחִי וְלֹא נָמוּת אַף
 אֲנַחְנָא אַף אֵת אַף טַפְלָנָא: ט אֲנֹכִי אַעֲרְבֶנּוּ מִיָּדִי
 תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא הִבִּיאתִיו אֵלָיִךְ וְהַצַּגְתִּיו
 לְפָנֶיךָ וְחֲטָאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים: אֲנֹכִי אַעֲרְבֶנּוּ
 מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא הִבִּיאתִיו אֵלָיִךְ וְהַצַּגְתִּיו
 לְפָנֶיךָ וְחֲטָאתִי לָךְ כָּל־הַיָּמִים: אָנָּא מַעֲרַבְנָא בֵּה
 מִן יָדִי תְּבַעֲנָה אִם לֹא אִיתְנָה לָךְ וְאִקְמִינָה קְדָמָךְ
 וְאֵהִי חָטִי לָךְ כָּל יוֹמָא: י כִּי לֹלֵא הִתְמַהֲמַהֲנוּ
 כִּי־עַתָּה שְׁבָנוּ זֶה פְּעָמִים: כִּי לֹלֵא הִתְמַהֲמַהֲנוּ
 כִּי־עַתָּה שְׁבָנוּ זֶה פְּעָמִים: אַרְי אֵלּוּלְפוֹן בְּדָא
 אֶתְעַפְּבָנָא אַרְי כְּעַן תְּבָנָא דְנָן תִּרְתִּין זְמָנִין:
 יא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן א אֲפֹא
 זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכָל־כֶּם וְהוֹרִידוּ
 לָאִישׁ מִנְחָה מְעֻט צִרִי וּמְעֻט דְּבִשׁ נָכָאת וְלֹט
 בְּטָנִים וּשְׁקָדִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם
 אִם־כֵּן א אֲפֹא זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ
 בְּכָל־כֶּם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעֻט צִרִי וּמְעֻט
 דְּבִשׁ נָכָאת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׁקָדִים: וְאָמַר לְהוֹן
 יִשְׂרָאֵל אַבּוּהוֹן אִם כֵּן הָכָא דָּא עֵיבִידוּ סִיבּוּ
 מִדְּמִשְׁבַּח בְּאַרְעָא בְּמַגִּיכוֹן וְאוּחִיתוּ לְגְבָרָא
 תְּקַרְבָּתָא זְעִיר קֻטַּף וְזְעִיר דְּבִשׁ שְׁעָף וְלִטּוּם
 בְּטָנִין וּשְׁגָדִין: יב וְכִסְף מִשְׁנָה קָחוּ בְיָדְכֶם
 וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹשֵׁב בְּפִי אֲמַתְחֹתִיכֶם תְּשִׁיבוּ
 בְיָדְכֶם אוּלִי מִשְׁנָה הוּא: וְכִסְף מִשְׁנָה קָחוּ
 בְיָדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹשֵׁב בְּפִי אֲמַתְחֹתִיכֶם
 תְּשִׁיבוּ בְיָדְכֶם אוּלִי מִשְׁנָה הוּא: וְכִסְפָא עַל חַד
 תִּרְיִן סִיבּוּ בְיָדְכוֹן וְיֵת כִּסְפָא דְּאִתּוּכָב כְּפּוּם
 טוּעִיכוֹן תְּתִיבוֹן בְּיָדְכוֹן מָאִים שְׁלוּ הוּא:
 יג וְאֶת־אֲחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ:

הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־דָּבָר
הַפֶּסֶף הַשֵּׁב בְּאִמְתַּחֲתֵינוּ בַּתְּחִלָּה אֲנַחְנוּ מוֹכְרִים
לְהַתְגַּלֵּל עָלֵינוּ וּלְהַתְנַפֵּל עָלֵינוּ וּלְקַחַת אֹתָנוּ
לְעִבְדִּים וְאִתְּחַמְרִינוּ: וַדְּחִילוּ גְבְרִיא אָרִי אֲתַעֲלוּ
לְבֵית יוֹסֵף וַאֲמְרוּ עַל עֶסֶק כֶּסֶף דָּאֲתוּב
בְּטוֹעֲנָא בְּקַדְמִיתָא אֲנַחְנָא מִתְעַלִּין לְאִתְרַבְּרָא
עֲלָנָא וְלֹאֲסַתְקַפָּא עֲלָנָא וְלִמְקַנֵּי יִתְנָא לְעִבְדִּין
וְלִמְדָּבָר יֵת חֲמִרְנָא: י וַיִּגְשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר
עַל־בֵּית יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבַּיִת: וַיִּגְשׁוּ
אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח
הַבַּיִת: וּקְרִיבוּ לֹת גְּבְרָא דִּי מִמְנָא עַל בֵּית יוֹסֵף
וּמִלִּילוּ עִמָּה בְּתַרַע בֵּיתָא: כ וַיֹּאמְרוּ כִּי אֲדִנִּי
יָרֵד יִרְדְּנוּ בַּתְּחִלָּה לְשִׁבְר־אֶכָּל: וַיֹּאמְרוּ כִּי אֲדִנִּי
יָרֵד יִרְדְּנוּ בַּתְּחִלָּה לְשִׁבְר־אֶכָּל: וַאֲמְרוּ בְּכַעַר
רַבּוּנֵי מִיִּחַת נַחְתָּנָא בְּקַדְמִיתָא לְמַזְבֵּן עֵיבּוּרָא:
כא וַיְהִי כִּי־בָּאוּ אֶל־הַמָּלֹךְ וּנְפַתְחָה אֶת־
אִמְתַּחֲתֵינוּ וְהִנֵּה כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אִמְתַּחֲתוֹ
כֶּסֶּפְנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וְנִשְׁבַּח אֹתוֹ בִּידְנוּ: וַיְהִי
כִּי־בָּאוּ אֶל־הַמָּלֹךְ וּנְפַתְחָה אֶת־אִמְתַּחֲתֵינוּ וְהִנֵּה
כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אִמְתַּחֲתוֹ כֶּסֶּפְנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וְנִשְׁבַּח
אֹתוֹ בִּידְנוּ: וְהִנֵּה כֹד אֲתִינָא לְבֵית מִבְתָּא
וּפִתְחָנָא יֵת טוֹעֲנָא וְהָא כֶּסֶף גִּבֵּר כְּפּוּם טוֹעֲנָה
כֶּסֶּפְנָא בְּמִתְקַלָּה וְאֲתִיבְנָא יִתָּה בִידְנָא: כב וְכִסְפָּא
אַחֵר הוֹרְדְּנוּ בִידְנוּ לְשִׁבְר־אֶכָּל לֹא יִדְעֵנוּ
מִי־שֵׁם כֶּסֶּפְנוּ בְּאִמְתַּחֲתֵינוּ: וְכִסְפָּא אַחֵר הוֹרְדְּנוּ
בִידְנוּ לְשִׁבְר־אֶכָּל לֹא יִדְעֵנוּ מִי־שֵׁם כֶּסֶּפְנוּ
בְּאִמְתַּחֲתֵינוּ: וְכִסְפָּא אַחֲרָנָא אוֹחִיתָנָא בִידְנָא
לְמַזְבֵּן עֵיבּוּרָא לֹא יִדְעָנָא מִן שׁוֹי כֶּסֶּפְנָא
בְּטוֹעֲנָא: כג וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לָכֶם אֶל־תִּירָאוּ
אֱלֹהֵיכֶם וְאֵלֹהֵי אֲבוֹיְכֶם נָתַן לָכֶם מִטְּמוֹן
בְּאִמְתַּחֲתֵיכֶם כֶּסֶּפְכֶם כָּא אֱלֵי וַיּוֹצֵא אֱלֹהִים אֶת־
שְׁמֵעוֹן: וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לָכֶם אֶל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם
וְאֵלֹהֵי אֲבוֹיְכֶם נָתַן לָכֶם מִטְּמוֹן בְּאִמְתַּחֲתֵיכֶם
כֶּסֶּפְכֶם כָּא אֱלֵי וַיּוֹצֵא אֱלֹהִים אֶת־שְׁמֵעוֹן: וַאֲמַר

וְאִתְאַחֲבִים קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: וַיֵּת
אֲחוּכוֹן דְּבָרוּ וְקוּמוּ תוּבוּ לֹת גְּבְרָא: ד וְאֵל
שְׂדֵי יִתָּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשַׁלַּח לָכֶם
אֶת־אַחֲיֵיכֶם אַחֵר וְאִתְּבַנְיָמִין וְאֲנִי כְּאֲשֶׁר
שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי: וְאֵל שְׂדֵי יִתָּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי
הָאִישׁ וְשַׁלַּח לָכֶם אֶת־אַחֲיֵיכֶם אַחֵר וְאִתְּבַנְיָמִין
וְאֲנִי כְּאֲשֶׁר שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי: וְאֵל שְׂדֵי יִתָּן לָכוֹן
רַחֲמִין לְקַדָּם גְּבְרָא וַיִּפְטֹר לָכוֹן יֵת אֲחוּכוֹן:
אֲחֲרָנָא וַיֵּת בְּנִימִין וְאַנָּא כְּמָא דִּאֲתַפְלִית תְּכִלִּית:
ט וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֵה־
כֶּסֶף לָקְחוּ בִידֵם וְאִתְּבַנְיָמִין וַיִּקְמוּ וַיִּרְדּוּ
מִצֻּרִים וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי יוֹסֵף: וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים
אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֵה־כֶּסֶף לָקְחוּ בִידֵם וְאִתְּ
בְּנִימִין וַיִּקְמוּ וַיִּרְדּוּ מִצֻּרִים וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי יוֹסֵף:
וַיִּסְבּוּ גְבְרִיא יֵת תְּקַרְבָּתָא קֵדָא וְעַל חַד תַּרְיִן
כֶּסֶּפְנָא נְסִיבוּ בִידֵיהוֹן וַדְּבָרוּ יֵת בְּנִימִין וְקָמוּ
וַנְחָתוּ לְמִצְרִים וְקָמוּ קָדָם יוֹסֵף:

שיש ט וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת־בְּנִימִין וַיֹּאמֶר לְאֲשֶׁר
עַל־בֵּיתוֹ הִבָּא אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבָּיִתָּה וּטְבַח טֶבֶח
וְהָכֵן כִּי אֲתִי וַיֹּאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצִהְרִים: וַיֵּרָא
יוֹסֵף אֶת־בְּנִימִין וַיֹּאמֶר לְאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ הִבָּא
אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבָּיִתָּה וּטְבַח טֶבֶח וְהָכֵן כִּי אֲתִי
וַיֹּאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצִהְרִים: וַחֲזָא יוֹסֵף עֲמָהוֹן יֵת
בְּנִימִין וַאֲמַר לְדִי מִמְנָא עַל בֵּיתָה אָעִיל יֵת גְּבְרִיא
לְבֵיתָא וְנִכּוּס נִכְסָתָא וְאֲתַקִּין אָרִי עַמִּי יִיכְלוֹן
גְּבְרִיא בְּשִׁירוּתָא: י וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כְּאֲשֶׁר אָמַר
יוֹסֵף וַיָּבֹא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף:
וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֹא הָאִישׁ אֶת־
הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף: וַעֲבַד גְּבְרָא כְּמָא דִּי אָמַר
יוֹסֵף וְאָעִיל גְּבְרָא יֵת גְּבְרִיא לְבֵית יוֹסֵף:
יג וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ
עַל־דָּבָר הַפֶּסֶף הַשֵּׁב בְּאִמְתַּחֲתֵינוּ בַּתְּחִלָּה
אֲנַחְנוּ מוֹכְרִים לְהַתְגַּלֵּל עָלֵינוּ וּלְהַתְנַפֵּל עָלֵינוּ
וּלְקַחַת אֹתָנוּ לְעִבְדִּים וְאִתְּחַמְרִינוּ: וַיִּירָאוּ

הדין אחוכון ועירא די אמרתון לי ואמר מן קדם
י: יתרחם עלך ברי:

שבעי ל וימחר יוסף פרינכמרו רחמיו אל-אחיו
ויבקש לבבות ויבא החדרה ויבך שמה: וימחר
יוסף פרינכמרו רחמיו אל-אחיו ויבקש לבבות
ויבא החדרה ויבך שמה: ואחזי יוסף ארי
אתגוללו רחמוהי על אחוהי ובעא למבכי ועל
לאדרון בית משכבא ובכא תמן: לא וירחץ פניו
ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם: וירחץ פניו
ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם: ואסחי אפוהי
ונפק ואתחסין ואמר שויאו לחמא: לא וישוימו
לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו
לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את-
העברים לחם כיתועבה הוא למצרים: וישוימו
לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו
לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את-העברים
לחם כיתועבה הוא למצרים: ושויואו לה
בלחודוהי ולהון בלחודיהון ולמצראי דאכלין
עמה בלחודיהון ארי לא יכלין מצראי למיכל
עם עבראי לחמא ארי בעירא דמצראי דחלין לה
עבראי אכלין: לא וישבו לפניו הבכר בבכרתו
והצעיר בצערתו ויתמהו האנשים איש אל-
רעהו: וישבו לפניו הבכר בבכרתו והצעיר
בצערתו ויתמהו האנשים איש אל-רעהו: ואסחרו
קדמוהי רבא פרביותה וזעירא כזערותה ויתמהו
גבראי גבר לחברה: לא וישא משאת מאת פניו
אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם
חמש ידות וישתו וישכרו עמו: וישא משאת
מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת
כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו: ונטל חלקין
מן קדמוהי לקדמיהון וסגי חלקא דבנימן
מחלקי דכלהון חמשא חלקין ושתיאו ויריאו
עמה: א ויצו את-אשר על-ביתו לאמר מלא
את-אמתחת האנשים אכל פאשר ויכלון

שלם לכון לא תדחלון אלהכון ואלהא דאבוכון
יהב לכון סימא בטועניכון בספכון אתא לותי
ואפיק לותהון ית שמעון: כ ויבא האיש את-
האנשים ביתה יוסף ויתן-מים וירחצו רגליהם
ויתן מספוא לחמריהם: ויבא האיש את-
האנשים ביתה יוסף ויתן-מים וירחצו רגליהם
ויתן מספוא לחמריהם: ואעיל גברא ית גבראי
לבית יוסף ויהב מץ ואסחו רגליהון ויהב
כסתא לחמריהון: כ ויכינו את-המנחה עד-
בוא יוסף בצעהרים כי שמעו כישם, ואכלו
לחם: ויכינו את-המנחה עד-בוא יוסף בצעהרים
כי שמעו כישם, ואכלו לחם: ואתקינו ית
תקרבתא עד דעל יוסף בשירותא ארי שמעו ארי
תמן יכלון לחמא: כ ויבא יוסף הביתה ויביאו
לו את-המנחה אשר-בידם הביתה וישתחוו
לו ארצה: ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את-
המנחה אשר-בידם הביתה וישתחוו לו ארצה:
ועל יוסף לביתא ואיתיאו לה ית תקרבתא די
בידיהון לביתא וסגידו לה לארעא: כ וישאל
להם לשלום ויאמר השלום אביכם הוקן אשר
אמרתם העודנו חי: וישאל להם לשלום ויאמר
השלום אביכם הוקן אשר אמרתם העודנו חי:
וישאל להון לשלם ואמר השלם אבוכון סבא די
אמרתון העד כען קים: כ ויאמרו שלום
לעבדך לאבינו עודנו חי ויקרו וישתחוו
כתיב וישתחו: ויאמרו שלום לעבדך לאבינו
עודנו חי ויקרו וישתחו: ואמרו שלם לעבדך
לאבנא עד כען קים וכרעו וסגידו: כ וישא
עניו וירא את-בנימין אחיו בנאמו ויאמר הוה
אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר
אלהים יחנך בני: וישא עניו וירא את-בנימין
אחיו בנאמו ויאמר הוה אחיכם הקטן אשר
אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך בני: וזקף
עינוהי וחזא ית בנימין אחוהי בר אמה ואמר

שָׁאת וְשִׁים כֶּסֶף-אִישׁ בְּפִי אִמְתַּחֲתוּ: וַיֵּצֵא
 אֶת-אִשְׁרָעֵל עַל-בֵּיתוֹ לֵאמֹר מַלֵּא אֶת-אִמְתַּחֲתֹת
 הָאֲנָשִׁים אֲכָל כֶּאֱשֶׁר יוֹכְלוּן שָׁאת וְשִׁים כֶּסֶף-
 אִישׁ בְּפִי אִמְתַּחֲתוּ: וּפְקִיד יֵת דִּי מִמָּנָא עַל בֵּיתָה
 לְמִימַר מְלִי יֵת טוּעֲנִי גְבֻרְיָא עֵיבֻדָּא כְּמָה דִּי
 יְכַלִּין לְמַטְלִי וְשׁוּי כֶּסֶף גְּבַר בְּפִים טוּעֲנָה:
 כ וְאֶת-גְּבִיעִי גְבִיעַ הַכֶּסֶף תְּשִׁים בְּפִי אִמְתַּחֲתֹת
 הַקָּטָן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כְּדֹכָר יוֹסֵף אֲשֶׁר
 דִּבֶּר: וְאֶת-גְּבִיעִי גְבִיעַ הַכֶּסֶף תְּשִׁים בְּפִי אִמְתַּחֲתֹת
 הַקָּטָן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כְּדֹכָר יוֹסֵף אֲשֶׁר
 דִּבֶּר: וְיֵת קְלִידִי קְלִידָא דְכֶסֶף תְּשִׁי בְּפִים
 טוּעֲנָא דְזַעֲרָא וְיֵת כֶּסֶף זְבִינוּהִי וְעִבְד כֶּסֶף
 דִּיֹּסֵף דִּי מַלִּיל: ג תְּבַקֵּר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ
 הָמָּה וְחִמְרֵיהֶם: תְּבַקֵּר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ
 הָמָּה וְחִמְרֵיהֶם: צִפְרָא נָהָר וְגְבֻרְיָא אֲתַפְּשֻׁרוּ אֲנֹן
 וְחִמְרֵיהֶן: ד הֵם יֵצְאוּ אֶת-הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ
 וְיוֹסֵף אָמַר לְאִשְׁרָעֵל בֵּיתוֹ קוּם רִדְף אַחֲרֵי
 הָאֲנָשִׁים וְהַשְׁגַּתֶּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְמָה
 שְׁלַמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה: הֵם יֵצְאוּ אֶת-הָעִיר
 לֹא הִרְחִיקוּ וְיוֹסֵף אָמַר לְאִשְׁרָעֵל בֵּיתוֹ קוּם רִדְף
 אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהַשְׁגַּתֶּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְמָה
 שְׁלַמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה: אֲנֹן נִפְקוּ מִן קֳרַתָּא
 לֹא אֲרִחִיקוּ וְיוֹסֵף אָמַר לְדִי מִמָּנָא עַל בֵּיתָה קוּם
 רִדְף בְּתַר גְּבֻרְיָא וְתִדְבָּקֵנּוּן וְתִימַר לַהֲוֹן לְמָה
 אֲשַׁלְּמַתּוּן בִּישָׁא חֲלָף טַבְתָּא: ה הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר
 יִשְׁתָּה אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נִחַשׁ נִחַשׁ בּוֹ הִרְעַתֶּם
 אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם: הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתָּה אֲדֹנִי בּוֹ
 וְהוּא נִחַשׁ נִחַשׁ בּוֹ הִרְעַתֶּם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם: הֲלֹא
 דִּין דְּשִׁתִּי רַבּוּנִי בַּהּ וְהוּא בְּדָקָא מְבָדֵק בַּהּ
 אֲבָאֲשָׁתוֹן דִּי עֲבַדְתוּן: ו וַיִּשְׁגֹּם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם
 אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיִּשְׁגֹּם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת-
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וְאֲדִבְיָקֵנוּן וּמַלִּיל עֲמַהוּן יֵת
 פִּתְגָמָא הָאֵלֶּין: ז וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לְמָה יְדַבֵּר אֲדֹנִי
 בְּדָבָרִים הָאֵלֶּה חֲלִילָה לְעַבְדֶּיךָ מַעֲשֹׂת בְּדָבָר

הַזֶּה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לְמָה יְדַבֵּר אֲדֹנִי בְּדָבָרִים
 הָאֵלֶּה חֲלִילָה לְעַבְדֶּיךָ מַעֲשֹׂת בְּדָבָר הַזֶּה:
 וַיֹּאמְרוּ לָהּ לְמָה יִמְלֹל רַבּוּנִי כִּפְתָּגָמָא הָאֵלֶּין חֵס
 לְעַבְדֶּיךָ מִלְּמַעַבְד כִּפְתָּגָמָא הַדִּין: ח הֵן כֶּסֶף
 אֲשֶׁר מִצָּאנוּ בְּפִי אִמְתַּחֲתֵינוּ הַשִּׁיבָנוּ אֵלָיֶךָ
 מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאִיךָ נִגְבֹּל מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ
 זָהָב: הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מִצָּאנוּ בְּפִי אִמְתַּחֲתֵינוּ
 הַשִּׁיבָנוּ אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאִיךָ נִגְבֹּל מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ
 כֶּסֶף אוֹ זָהָב: טָא כֶּסֶף דִּי אֲשַׁכְחָנָא בְּפִים
 טוּעֲנָא אֲתִיבְנוּהִי לָךְ מֵאֶרֶץ דְּכָנָעַן וְאֲכַדְיָן
 נִגְנוּב מִבֵּית רַבּוּנְךָ כֶּסֶף אוֹ דְּהָבָא (מְנִין דְּכֶסֶף
 אוֹ מְנִין דְּדָהָב): ט אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתוֹ מֵעַבְדֶּיךָ
 וְמֵת וְגַם-אֲנַחְנוּ נִהְיָ לְאֲדֹנִי לְעַבְדִּים: אֲשֶׁר
 יִמְצָא אֶתוֹ מֵעַבְדֶּיךָ וְמֵת וְגַם-אֲנַחְנוּ נִהְיָ לְאֲדֹנִי
 לְעַבְדִּים: דִּי יִשְׁתַּכַּח עִמָּה מֵעַבְדֶּיךָ וּמֵית וְאִף
 אֲנַחְנָא נִהְיָ לְרַבּוּנִי לְעַבְדִּין: י וַיֹּאמֶר גַּם-עֲתָה
 כְּדַבְּרִיכֶם כִּן-הוּא אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתוֹ יִהְיֶה-לִּי
 עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נָקִים: י וַיֹּאמֶר גַּם-עֲתָה
 כְּדַבְּרִיכֶם כִּן-הוּא אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתוֹ יִהְיֶה-לִּי עֶבֶד
 וְאַתֶּם תִּהְיוּ נָקִים: וַיֹּאמֶר אִף כָּעַן כִּפְתָּגָמִיכּוֹן כִּן
 הוּא דִּי יִשְׁתַּכַּח עִמָּה יְהִי לִי עֶבֶדָּא וְאַתּוּן תִּהְיוּ
 זָכָאִין: יא וַיִּמְהָרוּ וַיֹּרְדוּ אִישׁ אֶת-אִמְתַּחֲתוֹ
 אֶרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אִמְתַּחֲתוֹ: יב וַיִּמְהָרוּ וַיֹּרְדוּ
 אִישׁ אֶת-אִמְתַּחֲתוֹ אֶרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אִמְתַּחֲתוֹ:
 וְאִזְחִיאוּ וַיִּנְחִיתָא גְּבַר יֵת טוּעֲנָה לְאֶרְעָא וַיִּפְתְּחוּ
 גְּבַר טוּעֲנָה: יג וַיַּחֲפֹשׂ בְּגָדוֹל הַחֹל וּבְקָטָן פִּלָּה
 וַיִּמְצָא הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחֲת בְּנִימּוֹן: יד וַיַּחֲפֹשׂ בְּגָדוֹל
 הַחֹל וּבְקָטָן פִּלָּה וַיִּמְצָא הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחֲת בְּנִימּוֹן:
 וּבְלֹשׁ בְּרַבָּא שְׂרִי וּבְזַעֲרָא שְׂצִי וְאֲשַׁתַּכַּח קְלִידָא
 בְּטוּעֲנָא דְּבִנְיָמִן: יו וַיִּקְרְעוּ שְׂמֹלְתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ
 עַל-חֻמְרוֹ וַיֵּשְׁבוּ הָעִירָה: יז וַיִּקְרְעוּ שְׂמֹלְתָם וַיַּעֲמֹס
 אִישׁ עַל-חֻמְרוֹ וַיֵּשְׁבוּ הָעִירָה: יח וּבָזְעוּ לְבוּשֵׁיהֶן
 וּרְמֹו גְּבַר עַל חֻמְרָה וְתַבּוּ לְקֳרַתָּא: יט וַיָּבֹא
 יְהוּדָה וְאֶחָיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עוֹרְדָּנוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ

מִה־נִדְבָר וּמִה־נִצְטָדֵק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת־עֵן
עֲבָדֶיךָ הֲנֵנוּ עֲבָדִים לְאֹדְנֵי גַם־אֲנַחְנוּ גַם
אֲשֶׁר־נִמְצָא הִגְבִּיעַ בְּיָדוֹ: וְאָמַר יְהוָה מֶה גִימַר
לְרַבּוֹנִי מֶה נִמְלַל וּמֶה נִזְכָּר מִן קֶדֶם יְיָ אֲשֶׁתְּכַח
יֵת חוֹבָא בְּעֲבָדֶיךָ הֵא אֲנַחְנָא עֲבָדִין לְרַבּוֹנִי אִף
אֲנַחְנָא אִף דְּאֲשֶׁתְּכַח קְלִידָא בִּידָה: י' וַיֹּאמֶר
חֲלִילָה לִּי מַעֲשֹׂת וְאֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא
הִגְבִּיעַ בְּיָדוֹ הוּא יְהִי־לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ
לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם: וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשֹׂת
וְאֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הִגְבִּיעַ בְּיָדוֹ הוּא
יְהִי־לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם:
וְאָמַר חֵס לִי מִלְּמַעַבְד דָּא גִבְרָא דִּי יִשְׁתַּכַּח
קְלִידָא בִּידָה הוּא יְהִי לִי עֲבָדָא וְאַתּוֹן סְקוּ
לְשָׁלֵם לְנוֹת אֲבוּכֹן: ס ס ס קמ"ו פסוקים, יחזקיה' ו'
סימן. אמצ"ה סימן. יהי"ה ל"י עב"ד סימן.

לִפְנֵינוּ אֶרְצָה: וַיָּבֹא יְהוָה וְאָחִיו בֵּיתָה יוֹסֵף
וְהוּא עוֹרְנוֹ שָׁם וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי אֶרְצָה: וְעַל יְהוָה
וְאֶחָוִה לְבֵית יוֹסֵף וְהוּא עַד כַּעַן תִּמְזַן וַיִּפְּלוּ
קִדְמוֹהִי לְאַרְעָא:
מפסיר טו וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מִה־הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה
אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הֲלֹא יָדַעְתֶּם כִּי־נִחַשׁ יִנְחַשׁ
אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מִה־
הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הֲלֹא יָדַעְתֶּם
כִּי־נִחַשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי: וְאָמַר לְהוֹן
יוֹסֵף מֶה עוֹבְדָא הָדִין דִּי עֲבַדְתוֹן הֲלֹא יָדַעְתוֹן
אֲרִי בְּדָקָא מְבָדֵק גִּבְרָא דִּי כּוֹתִי: טו וַיֹּאמֶר
יְהוָה מִה־נִּמְצָא לְאֹדְנֵי מִה־נִּדְבָר וּמִה־
נִצְטָדֵק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת־עֵן עֲבָדֶיךָ הֲנֵנוּ
עֲבָדִים לְאֹדְנֵי גַם־אֲנַחְנוּ גַם־אֲשֶׁר־נִמְצָא
הִגְבִּיעַ בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה מִה־נִּמְצָא לְאֹדְנֵי

הפטרת מקץ לשנים מקרא ואחד תרגום במלכים א פרק ג

טו וַיִּקֶּץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיִּבּוֹא יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲמֵד | לִפְנֵי | אֶרְוֹן בְּרִית־אֲדֹנֵי וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ
שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו: טז אִז תִּבְאֵנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמִדְנָה לִפְנָיו: יז
וְהָאִמֶּר הָאִשָּׁה הָאֶחָת כִּי אֲדֹנִי אֵנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יִשְׁבֹּת בְּבֵית אֶחָד וְאֵלֶּךְ עִמָּה בְּבֵית: יח וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וְתֹלֵד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאֲנַחְנוּ יַחַד וְאִין־זֹר אֶתְנוּ בְּבֵית וּזְלָתִי שְׁתֵּים־אֲנַחְנוּ
בְּבֵית: יט וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לֵילָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עֲלָיו: כ וַתִּקֶּם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־בְּנִי
מֵאֶצְלִי וְאִמְתִּי יִשְׁנָה וַתִּשְׁפִּיכֶיהוּ בְּחִיקָה וְאֶת־בְּנָה הַמֵּת הִשְׁפִּיכָה בְּחִיקִי: כא וְאִקָּם בִּבְקָר לְהִינִיק
אֶת־בְּנִי וְהִנֵּה־מֵת וְאֶתְבוֹנֵן אֵלָיו בִּבְקָר וְהִנֵּה לֹא־הָיָה בְּנִי אֲשֶׁר יִלְדֹתִי: כב וְהָאִמֶּר הָאִשָּׁה הָאֲחֵרָת
לֹא כִּי בְנִי הָחִי וּבִגְדָה הַמֵּת וְזֹאת אִמְרָתָה לֹא כִּי בִגְדָה הַמֵּת וּבְנִי הָחִי וַתִּדְבַּרְנָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: כג
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת אִמְרָת וְהִי וּבִגְדָה הַמֵּת וְזֹאת אִמְרָתָה לֹא כִּי בִגְדָה הַמֵּת וּבְנִי הָחִי: כד
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קְחוּ־לִי חֶרֶב וַיָּבִיאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: כה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד הַחִי לְשֵׁנִים
וְתִגְזְרוּ אֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת וְאֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת: כו וְהָאִמֶּר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־בְּנָה הָחִי אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ
רַחֲמֶיהָ עַל־בְּנָה וְהָאִמֶּר | כִּי אֲדֹנִי תִגְזַלְהָ אֶת־הַיֶּלֶד הַחִי וְהַמֵּת אֶל־תִּמְתִּיהָ וְזֹאת אִמְרָתָה גַם־לִי
גַם־לָךְ לֹא יְהִי גִזְרוּ: כז וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תִּגְזַלְהָ אֶת־הַיֶּלֶד הַחִי וְהַמֵּת לֹא תִמְתֶּהוּ הִיא אִמּוֹ:
כח וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמּוֹשָׁפֵט אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי־חֲכָמָה אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מוֹשָׁפֵט: כט וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ עַל־בְּלִישְׁרָאֵל:

הפטרה לשבת חנוכה בזכריה פרק ב

ב י רָנִי וְשִׁמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנֵּנִיבָא וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם־יְהוָה: ^א וְנִלְוֹוּ גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכָךְ וַיִּדְעַת פִּרְי־הוּא צְבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֱלֹהֶיךָ: ^ב וְנִחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חֲלָקוֹ עַל־אֲדָמַת הַקָּדָשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָיִם: ^ג הֵם כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נְעוֹר מִמַּעוֹן קָדָשׁוֹ: ^ד ג וַיִּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מִלְאָךְ יְהוָה וְהַשָּׁטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ: ^ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׁטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׁטָן וַיִּגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבַּחֲר בִּירוּשָׁלָיִם הֲלוֹא זֶה אִוֵּר אִוֵּר מִצֵּל מֵאֵשׁ: ^ו וַיְהוֹשֻׁעַ הָיָה לְבָשׁ בְּגָדִים צִוּאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמִּלְאָךְ: ^ז וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־הָעֹמְדִים לִפְנָיו לֵאמֹר הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצִּוּאִים מֵעָלָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו רֹאֵה הַעֲבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עוֹנֶךָ וְהַלְבַּשׁ אֶתְךָ מַחֲלָצוֹת: ^ח וַאֲמָר יִשְׁמֹו צִנִּיף טְהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשְׁמֹו הַצִּנִּיף הַטְּהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּלְבְּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמִלְאָךְ יְהוָה עֹמֵד: ^ט וַיַּעַד מִלְאָךְ יְהוָה בַּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: ^י כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־בְּדַרְכֵּי תַלְדִּי וְאִם־אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם־אֶתֶּה תִּדְרִין אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר אֶת־חֻצְרִי וְנִתְּנִי לְךָ מֵהַלָּכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה: ^{יא} שְׁמַע־נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶתֶּה וְרַעֲיָךְ הַיֹּשְׁבִים לִפְנֶיךָ כִּי־אֲנִשִּׁי מוֹפֶת הָמָּה כִּי־הִנֵּנִי מִבֵּיא אֶת־עַבְדִּי צִמּוֹחַ: ^{יב} כִּי הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֲיָנִים הִנֵּנִי מִפְתָּח פֶּתָחָה נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמִשְׁתִּי אֶת־עֵינֵי הָאֶרֶץ־הַזֹּאת בַּיּוֹם אֶחָד: ^{יג} בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרַעְיָהוּ אֶל־תַּחַת גִּפֶּן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה: ^{יד} וַיָּשֵׁב הַמִּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיַּעֲדֵנִי בְּאֵישׁ אֲשֶׁר־יַעֲזוֹר מִשְׁנָתוֹ: ^{טו} וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה כְּתִיב וַיֹּאמֶר קִרִּי וַאֲמָר רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְיָה עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נִרְתִּיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצָאוֹת לְנֹרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: ^{טז} וְשִׁנָּיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמִין הַגִּלְיָה וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ: ^{יז} וַאֲעֵן וַאֲמָר אֶל־הַמִּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר מַה־אֵלֶּה אֲדֹנָי: ^{יח} וַיַּעַן הַמִּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ מַה־הֵמָּה אֵלֶּה וַאֲמָר לֹא אֲדֹנָי: ^{יט} וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה אֶל־זִרְבָּבֶל לֵאמֹר לֹא בְחַיִּל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם־בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ^כ מִי־אַתָּה הִרְחִינִי לִפְנֵי זִרְבָּבֶל לְמִישֹׁר וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרִאשֹׁה תִּשְׁאֲלוּת חֵן חֵן לָהּ:

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ו בכסלו	5.23	4.34	5.45	6.48	9.09	11.42	12.12	16.43.5	17.10
ש"ק, כ"ז בכסלו	5.23	4.34	5.45	6.48	9.10	11.42	12.12	16.44.2	17.11
א', כ"ח בכסלו	5.23	4.35	5.46	6.49	9.10	11.43	12.13	16.44.8	17.11
ב', כ"ט בכסלו	5.24	4.35	5.46	6.49	9.10	11.43	12.13	16.45.5	17.12
ג', ל' בכסלו	5.24	4.36	5.46	6.49	9.11	11.44	12.14	16.46.2	17.13
ד', א' בטבת	5.24	4.36	5.47	6.49	9.11	11.44	12.14	16.45.9	17.14
ה', ב' בטבת	5.24	4.36	5.47	6.50	9.11	11.45	12.15	16.47.7	17.14
ו', ג' בטבת	5.25	4.36	5.47	6.50	9.12	11.45	12.15	16.48.4	17.15

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ו בכסלו ה'תשפ"ה – ג' בטבת ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ו בכסלו	הל' זכיה ומתנה פרק י"ב.	הל' פרה אדומה פרק י'.	מ"ע רמה.
ש"ק	כ"ז בכסלו	הל' שנינים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יא.	מ"ע רלו.
א'	כ"ח בכסלו	פרק ד-ו.	פרק יב.	מ"ע רלו.
ב'	כ"ט בכסלו	פרק ז-ט.	פרק יג.	מ"ע רלו.
ג'	ל' בכסלו	פרק י"ב.	פרק יד.	מ"ע רלו.
ד'	א' בטבת	פרק יג-יד. הל' שלוחין ושותפין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק טו.	מ"ע רמה.
ה'	ב' בטבת	פרק ב-ד.	הל' טומאת צרעת.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמה.
ו'	ג' בטבת	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע רמה.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
מקץ - חנוכה	16:03	17:23	16:24	17:24	16:11	17:22	16:26	17:26
ויגש	16:08	17:27	16:29	17:28	16:16	17:26	16:31	17:30

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחייו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**